

ปัจจัยค้ำสรรที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Selected Factors Related to Women's Marital Satisfaction

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Psychology
FACULTY OF PSYCHOLOGY
Chulalongkorn University
Academic Year 2022
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส
	ของผู้หญิง
โดย	น.ส.ตะวันนา โภเมนธรรมโสภณ
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

	.....	คณบดีคณะจิตวิทยา
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	.....	ประธานกรรมการ
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี วัฒนทกโกศล)	
	.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
	(รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ)	
	.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
	(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ)	
	.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
	(รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสุนัน)	

ตะวันนา โทเมนธรรมโสภณ : ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส
 ของผู้หญิง. (Selected Factors Related to Women's Marital Satisfaction)
 อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ. ดร.สมโภชน์
 เอี่ยมสุภาชิต

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรส
 ของผู้หญิงแต่งงานแล้ว ผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นผู้หญิง จำนวน 160 คน ที่มีอายุ 40-60 ปี มีสถานะ
 แต่งงานแล้วหรือมีการใช้ชีวิตร่วมกันฉันท์สามีภรรยาเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เก็บข้อมูลด้วย
 แบบสอบถามออนไลน์ซึ่งประเมินการมีลูก รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล รูปแบบความผูกพัน
 แบบหลีกเลี่ยง บทบาททางเพศ ความใกล้ชิดทางอารมณ์ ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส ประเภท
 ของครอบครัว การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ และความพึงพอใจในชีวิตสมรส

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ร้อยละ 39.10 ($R^2 = 0.391$)
 ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสสามารถอธิบายได้ด้วย การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์
 ($B = 2.179$) และรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง ($B = -1.095$) จากการศึกษา สามารถอธิบาย
 ได้ว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ของผู้หญิงที่มีต่อ
 การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์เชิงลบ
 กับรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงของผู้หญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา จิตวิทยา
 ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม .....

6370037838 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORD: Marital Satisfaction, Factors, Woman's satisfaction

Tawanna Komenthammasopon : Selected Factors Related to Women's Marital Satisfaction. Advisor: Assoc. Prof. PANRAPEE SUTTIWAN, Ph.D.

Co-advisor: Assoc. Prof. Sompoch Iamsupasit, Ph.D.

The purpose of this research was to study the selected factors related to marital satisfaction of married women. The participants were 160 women aged 40-60 years, with marriage or cohabitate status for 3 years or more. Data were collected via online questionnaires assessing *motherhood, anxious attachment, avoidant attachment, sex role identity, emotional intimacy, length of marriage, type of family, partner responsiveness, and marital satisfaction.*

Result of multiple regression revealed that 39.10 percent ($R^2 = 0.391$) of the marital satisfaction can be explained by *partner responsiveness* ($B = 2.179$) and *avoidant attachment* ($B = -1.095$) at $p < .001$. The study demonstrated that women's marital satisfaction was significantly and positively affected by her perception of partner responsiveness, and negatively affected by her avoidant attachment dimension.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Psychology

Academic Year: 2022

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

Co-advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. พรรณระพี สุทธิวรรณ และรองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาคิต อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และชี้แนะแนวทางแก่ข้าพเจ้าด้วยความใส่ใจ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณครอบครัว ทั้งคุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาว ที่ได้ให้การสนับสนุน เป็นเบื้องหลัง และส่งแรงกำลังใจมาให้ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอบอุ่นหัวใจมากขึ้น ตลอดระยะเวลาที่ได้จัดทำงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณพี่ฮอน กัลยาณมิตรที่คอยให้กำลังใจ อยู่เคียงข้าง รับฟังอย่างใส่ใจ และช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่ ทำให้ข้าพเจ้าไม่หมดแรงไปเสียก่อนและรู้สึกผ่อนคลายได้บ้าง เมื่อประสบกับความยากลำบากทางจิตใจในการทำงานวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยฉบับนี้ เปรียบเสมือนกำแพงชั้นหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าต้องใช้แรงใจอย่างมากในการพยายามก้าวผ่าน ด้วยปัจจัยหลายอย่างที่เกิดขึ้นทำให้ข้าพเจ้าได้รู้จักและเข้าใจตัวเองมากขึ้น ข้าพเจ้าอยากขอบคุณตัวเอง ที่ยังไม่ยอมแพ้ แม้จะท้อใจหลายต่อหลายครั้ง ถึงจะยากลำบาก แต่เพราะทุกสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้การทำงานวิจัยฉบับนี้เปรียบเสมือนของขวัญอันมีค่าและบทเรียนที่สำคัญมากในชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าหวังว่า ในอนาคตเมื่อย้อนมองกลับมา ข้าพเจ้าจะนึกถึงช่วงเวลาเหล่านี้ได้ด้วยความรู้สึกรักขอบคุณและรอยยิ้ม

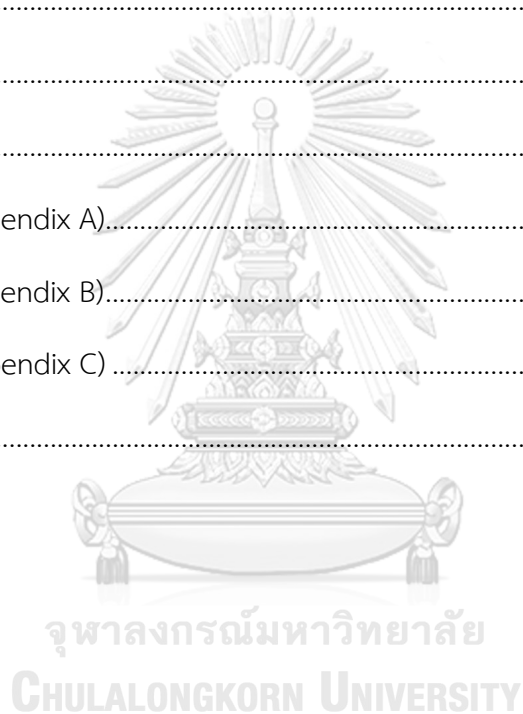
สุดท้ายนี้ งานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จไปไม่ได้ หากไม่มีผู้ตอบแบบสอบถาม รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้ให้ความช่วยเหลือทุกท่าน ที่ไม่สามารถกล่าวชื่อนามในที่นี้ได้หมดมา ณ ที่นี้ด้วย

ตะวันนา โทเมนธรรมโสภณ

สารบัญ

	หน้า
.....ค	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	ค
.....ง	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	ง
กิตติกรรมประกาศ.....จ	จ
สารบัญ.....ฉ	ฉ
สารบัญตาราง.....ช	ช
บทที่ 1 บทนำ..... 1	1
ที่มาและความสำคัญ..... 1	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 16	16
สมมติฐานการวิจัย..... 16	16
คำถามการวิจัย..... 17	17
กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 17	17
ขอบเขตการวิจัย..... 18	18
คำจำกัดความในงานวิจัย..... 18	18
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 21	21
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย..... 22	22
ผู้เข้าร่วมการวิจัย..... 22	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 22	22
ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล..... 32	32
การวิเคราะห์ข้อมูล..... 32	32

บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 การอภิปรายผลการวิจัย.....	39
การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived partner responsiveness)	39
รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment).....	40
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	42
ผลการวิจัย	46
ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก	53
ภาคผนวก ก (Appendix A).....	54
ภาคผนวก ข (Appendix B).....	71
ภาคผนวก ค (Appendix C)	77
ประวัติผู้เขียน	79

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การกำหนดค่าของตัวแปรการมีลูก โดยวิธีการ Dummy Coding	19
ตารางที่ 2 การกำหนดค่าของตัวแปรบทบาททางเพศ โดยวิธีการ Dummy Coding	19
ตารางที่ 3 การกำหนดค่าของตัวแปรประเภทของครอบครัว โดยวิธีการ Dummy Coding	20
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชาย.....	26
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิง.....	27
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน และเข้าเกณฑ์ในการเลือก เข้ามาตรวจวัดความเป็นกลาง.....	28
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่ามัธยฐานของคะแนนบทบาทความเป็นชายและ ความเป็นหญิง	29
ตารางที่ 8 หลักการจำแนกบทบาททางเพศในงานวิจัยนี้ ตามแนวคิดของ Bem (1978).....	29
ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N=160).....	33
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของตัวแปร	35
ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด.....	36
ตารางที่ 12 การทำนายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง (N=160).....	37
ตารางที่ 13 การทำนายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร (รูปแบบความผูกพันแบบหลีกหนีและการ รับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์) กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง (N=160).....	38
ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของคุณลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชาย รู้รู้ว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง	56

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายรับรู้ว่าเป็น
ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย.....57

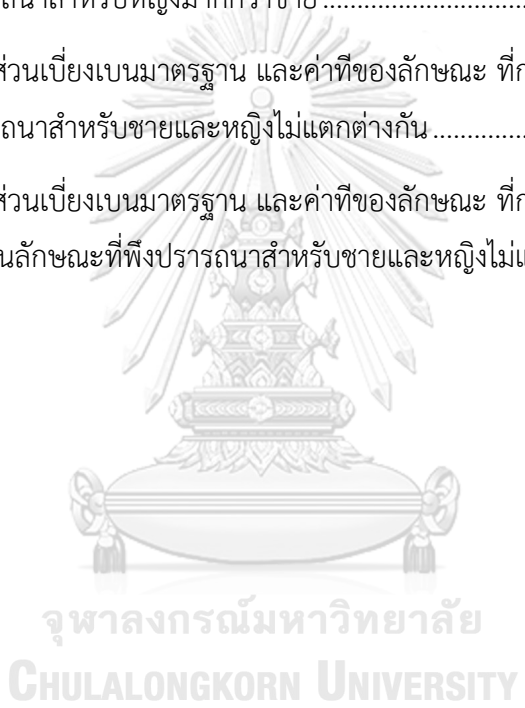
ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายรับรู้ว่าเป็น
ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน.....57

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงรับรู้ว่าเป็น
เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง 60

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงรับรู้ว่าเป็น
เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย 60

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงรับรู้ว่าเป็น
เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน 61

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศ
หญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน 64

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่สำคัญในการพัฒนาตัวตนของมนุษย์ และหน่วยครอบครัวยังส่งผลไปถึงสภาพใหญ่ในสังคม แม้กระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ก็ยังมีเป้าหมายที่จะให้ครอบครัวมีความอบอุ่น เพื่อสนับสนุนให้ประชากรเติบโตมาอย่างมีคุณภาพ แต่ในทางตรงกันข้าม ปัจจุบัน ประเทศไทยมีอัตราการหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สถิติของกรมการปกครอง รายงานว่า 1 ใน 3 ของคู่แต่งงานมีแนวโน้มจะหย่าร้างกันในภายหลัง หรืออาจกล่าวได้ว่า ใน 1 ปี มีคู่แต่งงานประมาณ 3 แสนคู่ แต่มีการหย่าถึง 1 แสนคู่ (กรมการปกครอง, 2019) ซึ่งการหย่าร้างนั้น ได้สร้างผลกระทบในหลายมิติ

ประการแรก ผลกระทบต่อผู้หย่าเอง จากงานวิจัย พบว่า ทั้งสุขภาพกายและจิตของผู้หย่า แย่กว่าผู้ที่ยังสมรส ไม่สมรส หรือเป็นหม้าย (Coleman & Ganong, 1993) เพราะมีแนวโน้มที่ผู้หย่าจะตำหนิตนเอง โกรธ กังวล และมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำลง

ประการที่ 2 ผลกระทบต่อสังคม อันเนื่องมาจากสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แย่งลง ทำให้ผู้หย่าติดต่อกับสังคมน้อยลง เครือข่ายทางสังคมจึงแคบลงไปด้วย

ประการสุดท้าย คือผลกระทบต่อลูกของผู้หย่า ที่จะมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาทางพฤติกรรม (บัญญัติ สุขศรีงาม, 2537) ซึ่งเป็นมิติที่กล่าวได้ว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเกี่ยวพันถึงอนาคตของประเทศชาติและสังคมโดยรวม

นอกจากนี้ อาจกล่าวได้ว่า การหย่าไม่ใช่เพียงปลายทางเดียวของความไม่พึงพอใจในชีวิตสมรส แท้จริงแล้ว แม้จะไม่ถึงขั้นหย่าร้าง แต่การไม่พึงพอใจในชีวิตสมรสก็สามารถสร้างผลกระทบต่อลูกและสังคมโดยรวมได้แล้ว เพราะจากการศึกษาผลกระทบในเด็ก เด็กอายุเพียงหกเดือนก็สามารถรับรู้ได้ถึงความขัดแย้งของผู้ใหญ่ได้ โดยสังเกตได้จากอัตราการเต้นของหัวใจที่เพิ่มขึ้นและฮอร์โมนความเครียดเพิ่มขึ้น ประกอบกับเด็กตั้งแต่ 2 ขวบขึ้นไป ก็สามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้ใหญ่และสามารถจับความผิดปกติทางอารมณ์ในเชิงลบของผู้ใหญ่ได้เช่นกัน (Harold & Sellers, 2020) โดยเฉพาะกับมารดา พบว่า ความเครียดของมารดา มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูที่รุนแรง ส่งผลต่อพัฒนาการทางความคิด อารมณ์ สังคม และร่างกายที่ไม่ดีในเด็ก (Bauer, 2016)

ทั้งนี้ เด็กสามารถได้รับผลกระทบตั้งแต่ยังเป็นทารกในครรภ์ และมีความเสี่ยงต่อความผิดปกติทางสุขภาพร่างกาย เช่น โรคหลอดเลือดหัวใจ ฯลฯ และส่งผลกระทบต่อระยะยาวแทบทุกด้าน ทั้งปัญหาทางพฤติกรรม สุขภาพจิต การพัฒนาระบบประสาท การศึกษา ทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์ในอนาคต (Glover, 2019)

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของความพึงพอใจในชีวิตสมรส นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ โดยเฉพาะการศึกษาในผู้หญิงซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับลูกและพัฒนาการของเด็ก อันจะส่งผลต่อสังคมโดยรวมเป็นอย่างมาก รวมถึงแสดงให้เห็นถึงระดับอำนาจการทำนายของแต่ละปัจจัยด้วย โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกปัจจัยคัดสรร จากตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 15 ตัว ได้แก่ การมีลูก (Motherhood) รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Masculine) บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง (Feminine) บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี (Androgyny) บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional Intimacy) ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (Length of Marriage) ประเภทของครอบครัว (Types of Families) การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived Partner Responsiveness) ความเชื่อใจ (Trust) ระยะเวลาการคบหาก่อนแต่งงาน (Length of time spent dating prior to engagement) ความเชื่อร่วมกันทางศาสนา (Religious Agreement) และรายได้ต่อครัวเรือน (Household Income) โดยใช้หลักการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นปัจจัยที่สามารถนำไปใช้ในการให้คำปรึกษาหรือพัฒนาความสัมพันธ์ในชีวิตสมรสได้ กล่าวคือ นักจิตวิทยาสามารถนำไปให้คำปรึกษาเพื่อให้คู่สมรสปรับวิธีคิดหรือเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ในปัจจัยบทบาททางเพศ ซึ่งจากงานวิจัยที่ทำการทบทวนวรรณกรรมมาพบว่า บทบาททางเพศแบบแอนโดโรจีนี สัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส นักจิตวิทยาก็สามารถนำไปใช้ในการให้คำปรึกษาให้คู่สมรสเกิดความยินยอมเรื่องบทบาททางเพศในการปรับตัวในชีวิตสมรสได้ หรือในด้านระยะเวลาการใช้ชีวิตสมรสก็สามารถนำไปให้คำปรึกษาให้เกิดการเข้าใจธรรมชาติของความสัมพันธ์ในแต่ละช่วงเวลาส่งเสริมให้คู่สมรสเห็นทิศทางในการปรับตัวในความสัมพันธ์มากขึ้น รวมถึงปัจจัยด้านอื่นที่สามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ความใกล้ชิดทางอารมณ์ การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล และรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง เป็นต้น

2. เป็นปัจจัยในบริบทของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมและความเชื่อ อาทิ วัฒนธรรมการย้ายเข้าไปอยู่บ้านพ่อแม่ของสามีหรือภรรยาหลังแต่งงาน และความเชื่อว่าการมีลูกจะเป็นโช่ทองคล่องใจให้พ่อแม่ ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรประเภทของครอบครัวและการมีลูกเข้ามาศึกษาด้วย เพื่อให้งานวิจัยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในประเทศได้

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ได้แก่ การมีลูก (Baumeister, 1991; Belsky & Pensky, 1988; Twenge et al., 2004) รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง (Secure Attachment) (Collins & Read, 1990; Banse, 2004) รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) (Collins & Read, 1990; Banse, 2004; Mohammadi et al, 2016; Vollmann et al., 2019) รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) (Banse, 2004; Mohammadi, et al., 2016; Vollmann et al., 2019) บทบาททางเพศ (Sex Role Identity) (Baucom, 1984; Kurdek & Schmitt, 1986; Peterson et al., 1989; Rosenzweig & Dailey, 2008) ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional Intimacy) (Tolstedt & Stokes, 1983; Dandurand & Lafontaine, 2013) ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (Length of Marriage) (Locke & Thomes, 1971; Karney & Bradbury, 1997; Fatimah, 2012; Shahabadi & Monrazeri, 2019) ประเภทของครอบครัว (Types of Families) (Terry, 2001; Polenick et al., 2017) และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived partner responsiveness) (Laurenceau et al., 2005; Imelda et al., 2020)

1. ความพึงพอใจในชีวิตสมรส

Kamo (1993) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ว่าคือ การที่บุคคลประเมินว่า คู่แต่งงานของตนสามารถตอบสนองความต้องการของตนในการมีความสัมพันธ์ได้ดี ในระดับไหน และการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถหาความสัมพันธ์อื่นใดมาทดแทนความสัมพันธ์ที่ดีแบบนี้ได้อีกแล้ว ซึ่งในงานวิจัยนี้จะใช้ความหมายนี้ในการกล่าวถึงความพึงพอใจในชีวิตสมรส

Renick (1992) พบว่า ความทุกข์ในชีวิตสมรสมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับอาการซึมเศร้าในวัยผู้ใหญ่โดยเฉพาะในสตรี และยังเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ลูกที่ยังเป็นเยาวชนไร้ระเบียบวินัยอีก โดยดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ (1993) พบว่า เด็กที่ครอบครัวที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันแต่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ต่ำ ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอมักจะส่งผลเสียต่อจิตใจและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่ขาดบิดาหรือมารดาหรือทั้งสองฝ่าย และครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นที่มาและจุดเริ่มต้นของปัญหาที่ทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อบำบัดและแก้ไข

2. ความผูกพัน (Attachment)

John Bowlby (1958) สรุปว่า ความผูกพันกับพ่อแม่ช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาความรู้สึกปลอดภัย ความรู้สึกปลอดภัยหรือความผูกพันแบบมั่นคง (Secure Attachment) นี้จะทำให้

เด็กพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ต่อมา Ainsworth (1970) ได้ทำการทดลองและพบเด็กที่มีรูปแบบความผูกพันกับผู้เลี้ยงดู 3 ลักษณะ คือแบบ รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง (Secure Attachment) รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) และรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment)

เมื่อแม่ไม่อยู่ เด็กที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง (Secure Attachment) จะร้องไห้ และเรียกร้องหาแม่ แต่เมื่อแม่กลับมาแล้วเด็กจะสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ภายในไม่นาน เด็กที่มีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) จะร้องไห้ เรียกร้องหาแม่ แต่แม่จะกลับมาแล้วก็ยังไม่หยุดร้อง เด็กที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) จะไม่สนใจแม่แม่จะหายไป และไม่สนใจเมื่อแม่กลับมา แต่ตอนแม่หายไปใจของเด็กเต้นแรงขึ้น

รูปแบบความผูกพันกับคนเลี้ยงดูในวัยเด็กจะส่งผลต่อความผูกพันกับคนรักในวัยผู้ใหญ่ Hazan & Shaver (1987) กล่าวว่า เด็กที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง (Secure Attachment) มักจะรายงานความสัมพันธ์ในครอบครัวในเชิงบวกและแสดงถึงทัศนคติที่ไว้วางใจต่อผู้อื่น กลุ่มที่มีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) มีแนวโน้มที่จะรับรู้การขาดการสนับสนุนจากบิดามากที่สุด และยังคงแสดงถึงการพึ่งพาและความปรารถนาที่จะผูกมัดในความสัมพันธ์กับคนรัก ขณะที่กลุ่มที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) มีแนวโน้มที่รู้สึกถึงความไม่ไว้วางใจและรักษาระยะห่างจากผู้อื่น

ทั้งนี้ Hazan & Shaver (1987) ได้ให้คำนิยาม รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) ว่าหมายถึง รูปแบบความผูกพันของบุคคลที่กลัวจะถูกทอดทิ้งและมีความต้องการที่จะใกล้ชิดบุคคลอื่นมากกว่าที่บุคคลอื่นต้องการ และรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) หมายถึง รูปแบบความผูกพันของบุคคลที่มีลักษณะกังวล ไม่ผ่อนคลายเมื่อต้องใกล้ชิดกับบุคคลอื่น และมีรู้สึกว่าบุคคลอื่นพยายามใกล้ชิดมากเกินไป ซึ่งในงานวิจัยนี้จะใช้ความหมายนี้ในการกล่าวถึง รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) และรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment)

จากการศึกษาการตอบสนองของผู้ใหญ่ที่มีรูปแบบความผูกพันกับคนรักแบบไม่มั่นคงทั้งสองแบบของ Kobak et al. (1993) พบว่า ผู้ใหญ่ที่มีรูปแบบความผูกพันกับคนรักแบบหลีกเลี่ยง มีความพยายามที่จะปิดการทำงาน (deactivate) ระบบความผูกพันเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับบุคคลใกล้ชิดที่ทำให้เกิดความทุกข์ ซึ่งการตอบสนองนี้นำไปสู่สิ่งที่ Bowlby (1969) เรียกว่า การถอนตัว (detachment) และนำไปสู่การเว้นระยะห่างทางความคิดและพฤติกรรมกับทั้งบุคคลที่ผูกพันและสิ่งที่ทำให้เป็นทุกข์ อีกทั้งยังมีความพยายามที่จะได้มาซึ่งการพึ่งพาตนเองเพื่อชดเชยความไม่เต็มใจที่จะพึ่งพาคนอื่น อีกทั้งยังละเลยความสำคัญของความสัมพันธ์ใกล้ชิด เพื่อลดการมีส่วนร่วมทางอารมณ์

ปฏิเสธความต้องการความผูกพัน และได้มาซึ่งความเป็นอิสระและการควบคุม ขณะที่บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลจะจัดการกับความรู้สึกไม่ปลอดภัย โดยพยายามที่จะใช้งานระบบความผูกพันมากเกินไป (hyperactivation) ผ่านการพยายามลระยะห่างกับบุคคลใกล้ชิดที่ทำให้เกิดความทุกข์ ด้วยวิธีการที่พยายามเอาชนะ และได้มาซึ่งความรักจากผู้อื่น ได้แก่ การยึดติด การตื่นตัว และการควบคุม ปัญหาของการทำสิ่งเหล่านี้คือมันมากเกินไปจนก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความทุกข์

ในด้านจัดการปัญหาในความสัมพันธ์ Mikulincer (1998) พบว่า เนื่องจากมีความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบความผูกพันกับคนรัก (Attachment Style) และความไว้วางใจ (Trust) จึงทำให้บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงรายงานความไว้วางใจในความสัมพันธ์ในระดับที่สูงกว่าบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันที่ไม่มั่นคง ทำให้ในกลยุทธ์การเผชิญปัญหา บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงจะใช้ทัศนคติที่สร้างสรรค์ ได้แก่ การพูดคุยกับคู่ของตน ขณะที่บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง มีแนวโน้มที่จะแยกตัวห่างจากคนรัก ส่วนบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลจะตกอยู่ในความกังวลครุ่นคิด

ในด้านการตอบสนองความทุกข์ Mikulincer et al. (1998) พบว่า บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงจะตอบสนองโดยการปิดการใช้งานระบบความผูกพัน ขณะที่บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลจะตอบสนองโดยใช้งานระบบความผูกพันมากเกินไป ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบไม่มั่นคงทั้งสองแบบต่างก็บิดเบือนความจริงในเรื่องความคล้ายคลึงกันระหว่างเขาและคนรัก

โดยเมื่อต้องประเมินความคล้ายคลึงกันของบุคคล บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงที่เลือกที่จะล้มลักษณะที่มีร่วมกันระหว่างตัวเองและคนรัก ในการรับรู้ของบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงพวกเขาจะสร้างระยะห่างกับคนรักขึ้นมา ซึ่งตรงกันข้ามกับการรับรู้ของบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลที่จะลระยะห่าง สร้างการเชื่อมโยง และเพิ่มความคล้ายคลึงกันกับคนรัก บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันที่ไม่มั่นคงทั้งสองรูปแบบนี้ต่างจากบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง ที่สามารถประเมินความคล้ายคลึงกันกับคนรักได้ในแง่ที่เป็นจริงมากกว่า บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงตัดสินความคล้ายคลึงกันในตนเองและคนรักได้อย่างแม่นยำและไม่ได้เปลี่ยนการตัดสินเหล่านี้ตามการชักนำทางอารมณ์

ในด้านการรับรู้คุณภาพของความสัมพันธ์ Collins & Read (1990) พบว่า รูปแบบความผูกพันกับคนรักมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อวิธีที่บุคคลจะรับรู้คุณภาพของความสัมพันธ์ โดยรูปแบบความผูกพันนี้มีการทำนายที่ต่างกันผู้ชายหรือหญิง โดยพบว่า ในผู้หญิง สิ่งที่ทำนายคุณภาพความสัมพันธ์มากที่สุดคือ รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงของคู่ของตน ขณะที่สำหรับผู้ชาย ตัวทำนายคุณภาพของความสัมพันธ์คือรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลของคู่ของตน กล่าวคือ ยิ่งคู่ของผู้ชาย

มีคะแนนรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลมาก ประสบการณ์ทางลบต่อความสัมพันธ์ของผู้ชาย ยิ่งมาก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์โดยรวมของผู้ชายยิ่งต่ำ ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ชายมี รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง ประสบการณ์ทางบวกต่อความสัมพันธ์ของคู่ของผู้ชายยิ่งมาก และ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์โดยรวมของคู่ของผู้ชายยิ่งสูง

งานของ Grey (1987) ได้ศึกษาถึง ระบบสร้างแรงกระตุ้น (Motivational system) ของ ความปรารถนา (Appetitive) และความไม่พึงปรารถนา (Aversive) โดยความปรารถนาไปสู่การ เข้าหา (Approach) และความไม่พึงปรารถนาไปสู่การหลีกเลี่ยง (Avoidant) แล้วต่อมา Feeney & Collins (2003) จึงได้นำการศึกษานี้มาสำรวจแรงกระตุ้นที่ส่งเสริมหรือยับยั้งพฤติกรรมการดูแลเอาใจ ใส่ในคู่รักและพบว่า บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงและวิตกกังวลมีแนวโน้มที่จะมีแรง กระตุ้นในการเข้าหามากกว่าบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงนี้ แม้ว่าเป้าหมายในการเข้าหา จะแตกต่างกันก็ตาม

บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง ให้การดูแลคู่ของตนด้วยเหตุผลที่ค่อนข้างนึกถึง ผู้อื่น เพราะพวกเขาต้องการให้คู่ของตนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและพวกเขายินดีที่ได้ช่วยเหลือคู่ของตน ขณะที่บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลให้การดูแลคู่ของตนด้วยเหตุผลที่ค่อนข้างเห็นแก่ ตัว เพราะพวกเขาต้องการสร้างความใกล้ชิดเพื่อให้คู่ของตนพึงพาตนและรู้สึกว่าตนสามารถ ควบคุมได้ ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงนี้ มักจะมีแรงกระตุ้นให้หลีกเลี่ยง จากความไม่พึงปรารถนามากกว่า โดยพวกเขาหลีกเลี่ยงในการดูแลคู่ของตนเพราะรู้สึกไม่สบาย ใจกับความทุกข์ใจของคู่ของตน และรับรู้ว่าการเข้าไปช่วยเหลือจะนำไปสู่ผลลัพธ์ในทางลบ (เช่น การโต้ตอบที่ยากลำบากกับคู่ของตน หรือคู่ของตนจะขาดความซาบซึ้งใจ) เพราะ คู่ของตนพึ่งพา พวกเขามากเกินไป

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความผูกพันและความพึงใจในชีวิตสมรส Banse (2004) พบว่า รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ สูงขึ้น และรูปแบบความผูกพันแบบไม่มั่นคงทั้งสองแบบ ได้แก่ รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงและ วิตกกังวล มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ต่ำลง โดยรูปแบบความผูกพันแบบ วิตกกังวลมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่ำในความสัมพันธ์ของทั้งฝ่ายภรรยาและฝ่ายสามี โดยที่แม่ ฝ่ายหญิงจะมีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงก็ตาม หากฝ่ายชายมีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลก็ ไม่สามารถช่วยให้ความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูงขึ้น ขณะที่งานวิจัยของ Vollmann et al. (2019) พบว่า รูปแบบความผูกพันแบบไม่มั่นคงทั้งสองแบบ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์เช่นกัน โดยรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงนี้ส่งผลกระทบทางอ้อมต่อความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์ในด้านการซาบซึ้ง (Gratitude) ต่อคู่ของตน กล่าวคือ ยิ่งคะแนนรูปแบบความผูกพัน แบบหลีกเลี่ยงนี้สูง ความซาบซึ้งที่มีต่อคู่ของตนก็ยิ่งน้อยลง ซึ่งมีผลทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ลดลง ซึ่งการค้นพบนี้ทำให้อาจมีประโยชน์ในการนำกิจกรรมเสริมสร้างความซาบซึ้งมาใช้เพื่อบำบัดชีวิตสมรสในคู่ที่มีบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง

3. ความใกล้ชิด (Intimacy)

Tolstedt และ Stokes (1983) พบว่า ความใกล้ชิดมีหลายรูปแบบ และความแตกต่างกันของแต่ละรูปแบบมีความสำคัญในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ฉะนั้นพวกเขาจึงแบ่งความใกล้ชิดออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ *ความใกล้ชิดทางวาจา* *ความใกล้ชิดทางอารมณ์* และ *ความใกล้ชิดทางร่างกาย* โดยรูปแบบแรก ความใกล้ชิดทางวาจาหมายถึง การเปิดเผยตนเอง รูปแบบที่สอง ความใกล้ชิดทางอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ถึงความใกล้ชิดและความผูกพันทางอารมณ์ ในความสัมพันธ์ และรูปแบบสุดท้าย ความใกล้ชิดทางร่างกาย คือ ความนำดีใจของคู่สมรสและกิจกรรมทางร่างกายและทางเพศ ซึ่งสุดท้ายผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าความใกล้ชิดทางวาจาทางอารมณ์ และทางกายมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส อย่างไรก็ตาม มีเพียงความใกล้ชิดทางวาจาและอารมณ์ที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรส กล่าวคือ หากมีความใกล้ชิดทางวาจาและอารมณ์สูง แม้ว่าจะมีความใกล้ชิดทางกายต่ำ ความพึงพอใจในชีวิตสมรสก็ยังสามารถสูงได้ ในทางตรงกันข้าม หากระดับความใกล้ชิดทางร่างกายจะสูง แต่ถ้าความใกล้ชิดทางอารมณ์และทางวาจาต่ำ ความพึงพอใจในชีวิตสมรสก็ต่ำอยู่ดี อย่างไรก็ตาม ไม่ได้มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับเพศของผู้ที่เข้าร่วมการวิจัย ทำให้ไม่ทราบความสำคัญของความใกล้ชิดทั้งสามประเภทซึ่งอาจแตกต่างกันในผู้ชายและผู้หญิง

ต่อมา Prager (1995) เสนอว่า ความใกล้ชิดมีองค์ประกอบ 2 รูปแบบ คือความใกล้ชิดทางพฤติกรรมและความใกล้ชิดทางอารมณ์ ในด้านความใกล้ชิดทางพฤติกรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยกัน เช่น การสัมผัสและการพูดคุยกัน ในขณะที่ *ความใกล้ชิดทางอารมณ์* หมายถึง *ความรักและสายสัมพันธ์อันอบอุ่นที่มีร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ความหมายนี้เมื่อกล่าวถึง ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional Intimacy) ในงานวิจัยนี้*

Dandurand & Lafontaine (2013) ได้ขยายผลการค้นพบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของความใกล้ชิด (ซึ่งประกอบได้ด้วยความใกล้ชิดทางอารมณ์และทางเพศ) กับความพึงพอใจในคู่รัก และทำการสำรวจกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กันของความใกล้ชิดและบทบาททางเพศ รวมไปถึงรูปแบบความผูกพันแบบไม่มั่นคงด้วย และจากการวิเคราะห์พบว่า มีเพียงความใกล้ชิดทางอารมณ์เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความพึงพอใจในคู่รัก โดยพบว่าความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างใกล้ชิดทางอารมณ์และความพึงพอใจในคู่รักจะลดลงในบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบไม่มั่นคง

4. บทบาททางเพศ (Sex Role identity)

Bakan (1966) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะความเป็นชาย (Masculinity) และลักษณะความเป็นความเป็นหญิง (Femininity) โดยเรียกลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของความเป็นชายว่า เอเจนซี (Agency) ซึ่งหมายถึง การแสดงออกถึงความอิสระ ความสามารถในการปกป้องตนเอง การกล้าแสดงออก รวมถึงมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือผู้อื่น ส่วนลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของความเป็นหญิงนั้นเรียกว่า คอมมิวนิเียน (Communion) ซึ่งหมายถึงการแสดงถึงความสัมพันธ์ การช่วยเหลือ และการยอมรับผู้อื่น รวมถึงความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

Parson & Bales (1955) เสนอแนวคิดเรียกลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของความเป็นชายว่า พฤติกรรมเครื่องมือ (Instrumental Behavior) ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนตั้งใจไว้ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การกล้าแสดงออก ความมั่นใจ ขณะที่เรียกลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของความเป็นหญิงว่า พฤติกรรมการแสดงออก (Expressive Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เน้นการแสดงออกด้านอารมณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลดีต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น ความไวต่อความรู้สึกผู้อื่น

Bem (1978) เสนอแนวคิดที่ไม่ได้เชื่อว่า มีเพียงบุคคลที่มีลักษณะความเป็นชายและบุคคลที่มีลักษณะความเป็นหญิง เท่านั้น ในบุคคลหนึ่งสามารถมีได้ทั้งลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง เพียงแต่โดยส่วนใหญ่ ในบุคคลเพศชายจะมีลักษณะความเป็นชายมากกว่าบุคคลเพศหญิง และในบุคคลเพศหญิงก็มีลักษณะความเป็นหญิงมากกว่าบุคคลเพศชาย นอกจากนี้ ลักษณะความเป็นชายและหญิงนั้นต่างแยกออกจากกัน กล่าวคือ เมื่อบุคคลหนึ่งมีลักษณะหนึ่งสูงก็ไม่ใช่ว่าจะมีอีกลักษณะหนึ่งต่ำ เช่น เมื่อมีความเป็นชายสูงไม่ได้หมายความว่ามีความเป็นหญิงต่ำ และเมื่อมีความเป็นหญิงสูงไม่ได้แปลว่ามีความเป็นชายต่ำ ในบุคคลหนึ่งอาจมีลักษณะทั้งความเป็นชายและหญิงสูงทั้งคู่ หรือต่ำทั้งคู่ก็ได้ และต่อมา Bem (1981) ก็ยังได้เสนอทฤษฎีสคีมาด้านเพศ (Gender Schema Theory) เพื่ออธิบายพัฒนาการด้านบทบาททางเพศของมนุษย์ โดยในพัฒนาการดังกล่าวจะแบ่งเป็น 2 ชั้น ชั้นแรกคือ การที่บุคคลเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบทบาททางเพศของทั้งเพศชายและเพศหญิงจากสังคมว่าบทบาทใดเหมาะสมกับเพศชาย บทบาทใดเหมาะสมกับเพศหญิง เกิดเป็นสคีมาด้านเพศ ชั้นต่อมา บุคคลจึงสามารถประเมินตนเองว่า บทบาทใดที่เหมาะสมกับตนเอง และประเมินเปรียบเทียบว่าบทบาทลักษณะที่ตนเองเป็นมีความสอดคล้องกับสคีมาทางเพศซึ่งเป็นมาตรฐานทางสังคมหรือไม่ หากตรงกันบุคคลก็จะได้ข้อสรุปเรื่องความแตกต่างทางเพศที่ชัดเจนขึ้น

ทฤษฎีสคีมาด้านเพศ แบ่งลักษณะของบทบาททางเพศเป็น 4 แบบ บทบาทแรก ได้แก่ *บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายสูง (Masculine)* คือ การที่บุคคลมีความกล้าหาญ ชอบการแข่งขัน การมีพลังอำนาจ ฉลาด กระฉับกระเฉง มีความเข้มแข็ง และเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับใคร มีความเป็นผู้นำ เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้จะคำนึงถึงสิ่งที่สังคมคาดหวังในเพศชาย บุคคลกลุ่มนี้จะ

ทำตามพฤติกรรมตามที่สังคมกำหนดไว้ หากสังคมคาดหวังให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว ทำงานนอกบ้าน หาเลี้ยงครอบครัวเพียงฝ่ายเดียว คนกลุ่มนี้ก็จะทำตามนั้น บทบาทต่อมา ได้แก่ *บทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงสูง (Feminine)* บุคคลที่มีบทบาทแบบนี้จะเป็นบุคคลที่มีความนุ่มนวล อ่อนโยน อ่อนหวาน อ่อนแอ และซื่อาย บุคคลกลุ่มนี้จะคำนึงถึงสิ่งที่สังคมคาดหวังคล้ายกับบุคคลในบทบาทแรก ซึ่งจะทำให้บุคคลกลุ่มนี้จะทำตามพฤติกรรมตามที่สังคมกำหนดไว้ หากสังคมคาดหวังให้ผู้หญิงเป็นคนทำงานบ้าน เลี้ยงดูอบรมลูก เชื่อฟังสามี และเป็นผู้ตาม คนกลุ่มนี้ก็จะทำตามนั้น บทบาทที่สาม ได้แก่ *บทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี (Androgyny)* หรือ *บทบาทที่มีทั้งความเป็นหญิงและชายสูงทั้งคู่* กล่าวคือบุคคลที่มีทั้งความเป็นหญิงและความเป็นชาย ทำให้มีความยืดหยุ่นมากกว่า แสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เพราะสามารถมีทั้งความเข้มแข็งของเพศชายและความอ่อนโยนของเพศหญิง บทบาทสุดท้าย ได้แก่ *บทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงและความเป็นชายต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated)* บุคคลกลุ่มนี้จะไม่มีความชัดเจน ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมและอาจแสดงพฤติกรรมในแบบที่สังคมไม่ยอมรับ

ซึ่งในงานวิจัยนี้จะใช้ความหมายตามทฤษฎีสติมาด้านเพศนี้เมื่อกล่าวถึงบทบาททางเพศทั้ง 4 ประเภท

ในการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางเพศและความพึงใจในชีวิตสมรส Baucom (1984) พบว่า บทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี (Androgyny) เป็นบทบาททางเพศในกลุ่มตัวอย่างคู่รักที่มาบำบัดชีวิตสมรส (clinic couples) น้อยที่สุดในทั้งเพศหญิงและเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 14 และ 17 ตามลำดับ และในทางตรงกันข้าม ก็เป็นบทบาททางเพศที่พบมากที่สุดในกลุ่มที่ไม่ได้บำบัด (nonclinic couples) และเมื่อทำการศึกษากับกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความทุกข์ (clinic couples) พบว่า บทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี (Androgyny) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ต่างจาก Burger & Jacobson (1979) กล่าวว่า ไม่พบความสัมพันธ์ที่มียัยสำคัญระหว่างบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนีกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression) พบเพียงความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างบทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงสูงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและการแก้ปัญหาในเชิงบวก

Kurdek & Schmitt (1986) สรุปว่า คู่แต่งงานจะมีความสุขมากขึ้น ถ้ามีคนใดคนหนึ่งมีบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนีหรือบทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงสูง ทั้งนี้ ในผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าบทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายสูงมีบทบาทต่อการปรับตัวในชีวิตสมรส

Peterson et al. (1989) พบว่า บทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงสูงและบทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายสูง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับตัวในชีวิตสมรส เมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความเป็นผู้หญิงสูงหรือภรรยาที่มีความเป็นชายสูง ทั้งคู่จะมีความพึงพอใจกับความสัมพันธ์

มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบของระดับความเป็นชายของสามีต่อการปรับตัวในการสมรสสามารถเข้าใจได้โดยการพิจารณาระดับความเป็นผู้หญิงของสามีพร้อมกับระดับความเป็นชายและความเป็นหญิงของภรรยาของเขาเท่านั้น

Rosenzweig & Dailey (2008) กล่าวว่า ชายและหญิงที่พบว่าเป็นแบบแอนโดรจินี (Androgyny) มีความพึงพอใจทางเพศมากกว่าและมีการปรับตัวในความสัมพันธ์ได้ดีกว่า เนื่องจากกลุ่มแอนโดรจินีมักมีความยืดหยุ่นมากกว่า

5. การมีลูก (Motherhood)

Merriam-Webster (ม.ป.ป.) ให้ความหมายถึงการมีลูก Motherhood ว่า คุณภาพหรือสถานะของการเป็นแม่ หรือคุณสมบัติของแม่ ขณะที่ Oxford University Press (ม.ป.ป.) ให้ความหมายว่า การมีบุตร หรือความเป็นแม่ **ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ การมีลูก (Motherhood) หมายถึง การมีบุตรจำนวนอย่างน้อย 1 คนและบุตรยังมีชีวิตอยู่**

Maslow (1943) เชื่อว่า มนุษย์นั้นมีความปรารถนาติดตัวมาแต่กำเนิดและความปรารถนาเหล่านี้จะมีการเรียงลำดับขั้น ตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ความปรารถนาขั้นสูงขึ้นไปเป็นลำดับ พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนมากสามารถอธิบายได้โดยใช้แนวโน้มของการค้นหาเป้าหมายที่จะทำให้ชีวิตได้รับการตอบสนองความปรารถนาหรือได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง มนุษย์เป็น “สัตว์ที่มีความต้องการ” (wanting animal) และเป็นเรื่องที่ยากสำหรับมนุษย์ที่จะไปถึงขั้นของความพึงพอใจอย่างสมบูรณ์ โดยในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow เมื่อบุคคลปรารถนาที่จะได้รับความพึงพอใจและแม้จะได้รับความพึงพอใจนั้นแล้วในสิ่งหนึ่งก็จะยังคงเรียกร้องความพึงพอใจสิ่งอื่นๆ ต่อไปอีกอยู่ดี ซึ่งนี่ถือเป็น ลักษณะของมนุษย์ คือมีความต้องการจะได้รับการตอบสนองต่อความต้องการในสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ โดยทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (The Need-Hierarchy Conception of Human Motivation) ของ Maslow ได้เรียงลำดับความต้องการของมนุษย์จากขั้นต้นไปสู่ความต้องการขั้นต่อไปไว้เป็นลำดับดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs)
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs)
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and love needs)
4. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem needs)
5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization needs)

ในลำดับขั้นความต้องการของมาสโล บุคคลจะสามารถผ่านพ้นไปสู่ความต้องการที่อยู่ในขั้นสูงขึ้นไปเมื่อได้รับการตอบสนองในขั้นความต้องการที่ต่ำกว่าแล้ว ซึ่งการมีลูกเป็นการตอบสนอง

ความต้องการในแง่ของการได้รับความรักและความต้องการเป็นเจ้าของ เพราะเมื่อได้รับความปลอดภัยในชีวิตซึ่งเป็นขั้นที่ต่ำกว่าแล้ว คนเราจะต้องการการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม รวมถึงต้องการที่จะได้รับความรัก และมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยความต้องการเป็นเจ้าของและมีเจ้าของจะมาในรูปแบบความรักที่แตกต่างกัน ซึ่งรวมถึงความรักระหว่างคู่รัก พ่อแม่ ลูก หรือ ครอบครัวด้วย นอกจากนี้ สำหรับผู้หญิงแล้ว การมีลูกยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem needs) ด้วย เนื่องจาก Mikulovic (2020) ซึ่งทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ในผู้หญิงเกี่ยวกับการมีลูก พบว่า ความปรารถนาที่จะให้กำเนิดเป็นหนึ่งในความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และในมุมมองของผู้หญิง ประสบการณ์การเป็นแม่เป็นส่วนที่ทำให้ผู้หญิงรู้สึกถึงการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ทั้งนี้ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) หมายถึง การประเมินตนเองในแง่บวกหรือแง่ลบ (Rosenberg, 1979) ซึ่งเป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษที่นักวิชาการได้ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองสูงก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงบวก เช่น ทำให้เข้าสังคมและกล้าแสดงออกมากขึ้น ทำให้มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น รวมถึงทำให้รู้สึกมีคุณค่าในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Leary & MacDonald, 2003)

เมื่อ Stets & Burke (2014) ได้ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การเห็นคุณค่าในตนเอง พวกเขาพบว่า การยืนยันตัวตนนั้นมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งนี้ รูปแบบการยืนยันตัวตนมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล รูปแบบที่ 1 คือการให้ยืนยันตัวตนจากการปฏิบัติงานในบทบาทหนึ่ง ๆ กล่าวคือ เมื่อพฤติกรรมของเขาสอดคล้องกับบทบาทที่ตัวเองคาดหวังว่าจะเป็น บุคคลนั้นจะรู้สึกได้ว่า ตนเองประสบความสำเร็จและมีความสามารถ ดังนั้น เขาจะเห็นคุณค่าในตัวเองเพิ่มขึ้นจากประสิทธิภาพในการกระทำตามบทบาทดังกล่าว รูปแบบที่สอง คือ การยืนยันตัวตนจากการเป็นในสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมให้การยอมรับร่วมกัน และสิ่งนั้นเป็นอัตลักษณ์ที่สื่อถึงการเป็นบุคคลที่มีคุณค่าและเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าในสังคม เมื่อได้รับมาซึ่งอัตลักษณ์ดังกล่าว บุคคลนั้นจะเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้นเพราะเขารู้สึกว่า ตนเองมีตัวตนในกลุ่มและสังคม

ในด้านบทบาทของแม่ แม่มีความหมายของ “การดูแล” และ “การเลี้ยงดู” (Arendell, 2000; Simon, 1997) พฤติกรรมที่สะท้อนถึงความหมายของการดูแลและเลี้ยงดู ได้แก่ การให้อาหาร เสื้อผ้า การให้การศึกษา และการใช้เวลาว่างกับลูก หากบุคคลที่มีรูปแบบการยืนยันตัวตนแบบแรกซึ่งเห็นคุณค่าในตนเองจากประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในบทบาท เห็นว่า ลูกแสดงออกถึงการได้รับการดูแลและเลี้ยงดูจากตน พวกเขาจะรู้สึกว่าคุณค่าในบทบาทของของแม่ และเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ สังคมยังให้ความสำคัญมากกับสถานะแม่ หากบุคคลที่มีรูปแบบการยืนยันตัวตนแบบที่สอง ซึ่งเห็นคุณค่าในตนเองจากการได้รับอัตลักษณ์ที่สังคมให้คุณค่า ได้รับสถานะแม่ที่สังคมให้ความสำคัญ พวกเขาจะรู้สึกว่าคุณค่าในตนเองมีค่ามากขึ้น

Tichenor et al. (2017) พบว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่ รวมถึงผู้ที่มีชนชั้นทางสังคมและกลุ่มเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นแม่ เนื่องจาก อัตลักษณ์ของกลุ่มและสังคมมีความหมายร่วมกันในการได้รับการยอมรับในสังคม เมื่อแม่เข้าร่วมกลุ่มมีการรวมของคนที่เป็นแม่เหมือนกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเกี่ยวกับการดูแลลูก ได้พบความสุขและการต่อสู้ดิ้นรนจากการเป็นแม่ร่วมกันกับคนในกลุ่ม พวกเขาจึงได้แบ่งปันความหมายของการมีคุณค่าทางสังคมและได้รับการยอมรับในสังคมซึ่งได้ให้สถานะแม่ของพวกเขา ดังนั้น อัตลักษณ์แม่จึงมีความหมายร่วมกันไม่เฉพาะกับมิติของการยกย่องชมเชยจากการดูแลและการเลี้ยงดูอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงมิติเชิงคุณค่าของการเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าในสังคมด้วย

Erikson (1994) กล่าวในทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม 8 ขั้นของเขาว่า ผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 40 ถึง 65 ปี จะอยู่ในระยะที่ 7 หรือช่วงความเป็นส่วนรวมกับความคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity vs Stagnation) ในช่วงนี้บุคคลจะต้องการดูแลผู้อื่น มักจะเป็นในรูปแบบการสั่งสอน หรือ สร้างการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีที่จะเกิดผลประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นการตอบแทนสังคม โดยวิธีการที่กล่าวถึงและพบโดยทั่วไป คือ การเลี้ยงดูลูก ทำงานอย่างขยันขันแข็ง และทำงานสังคม หรือ องค์กรต่าง ๆ ทั้งนี้ หากพวกเขาบรรลุสิ่งเหล่านี้ พวกเขาจะรู้สึกมีจุดหมายหมาย แต่หากไม่เกิดความรู้สึกเฉื่อยชา ไม่มีประสิทธิภาพ หงุดหงิด ไร้จุดหมาย และไม่สมหวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Delle Fave et al. (2011) ที่พบว่า ครอบครัวมีลักษณะของความผูกพันใกล้ชิด สามัคคี และความสนิทสนม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งลึกลับของความหมายของชีวิตมนุษย์และเป็นบ่อเกิดแห่งความสุขเบื้องต้น โดยเฉพาะความผูกพันระหว่างบุคคลกับคู่ชีวิตและลูก และงานวิจัยของ Stets & Tsushima (2001) ซึ่งพบว่า พ่อแม่รู้สึกต้องการความเห็นชอบจากลูก ๆ ว่าพวกเขาเป็นพ่อแม่ที่ดี และลูก ๆ ต้องการความเห็นชอบจากพ่อแม่ว่าพวกเขาคู่ควรกับความรักและความเอาใจใส่ของพ่อแม่ซึ่งจากการเป็นแม่ผู้หญิงได้ทุ่มเท ได้ให้และรับความรักผ่านการมีลูก ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกเป็นที่ยอมรับ เป็นส่วนหนึ่งและมีคุณค่า

นอกจากนี้ยังรวมถึงงานของ Baumeister (1991) ที่พบว่า ในบางบุคคลได้พบความหมายในชีวิตมากขึ้นจากการมีลูก ทำให้พวกเขามีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น พวกเขาอาจรู้สึกพึงพอใจและมีความสุขเพิ่มขึ้นขณะที่ได้เลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนลูก ๆ และในทางกลับกันก็ได้เรียนรู้จากลูก ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยยังได้มีการกล่าวเตือนบุคคลด้วยว่า อย่าตัดสินใจมีลูกเพียงเพื่อเสริมความพึงพอใจในการใช้ชีวิตสมรส เพราะการมีลูกเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอีกชีวิตหนึ่ง จึงต้องพิจารณาถึงความพร้อมในด้านอื่นๆ ด้วย อีกทั้งยังมีงานวิจัยที่ขัดแย้งกันอยู่ เช่น งานวิจัยของ Belsky & Pensky (1988) และ Twenge et al. (2004) ที่พบว่า การมีลูกส่งผลให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำลง

6. ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (length of marriage)

Festinger (1957) พบว่า มนุษย์มีความพยายามที่จะมีสมดุลในใจ เมื่อประสบกับความขัดแย้ง หรือความไม่ลงรอยกัน จะเกิดเป็นความตึงเครียดทางใจ (mental stress) และผู้ที่ประสบภาวะความขัดแย้งทางจิตใจเช่นนี้จะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อเปลี่ยนแปลงให้เกิดความสมดุลในใจ เพื่อลดความตึงเครียดของตนลง ดังนั้น บุคคลที่ประสบกับความไม่สมดุลในใจ มักจะรู้สึกไม่สบายใจ และเกิดแรงจูงใจที่จะลดระดับความไม่ลงรอยกัน และหลีกเลี่ยงทั้งสถานการณ์และข้อมูลที่จะเพิ่มความไม่ลงรอยกันนั้น โดยเรียกว่า ทฤษฎีความขัดแย้งทางความคิด (Cognitive dissonance)

ภายใต้ทฤษฎีของ Festinger นี้ คนเราจะพยายามแก้ไขไม่สมดุลในใจด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้แรงกดดันที่ขัดแย้งกันนั้นมีความสอดคล้องกัน (Harmon-Jones & Mills, 1999) โดยวิธีหนึ่งที่จะลดความขัดแย้งนั้นก็คือการเปลี่ยนความคิดหรือหรือเปลี่ยนพฤติกรรมที่ขัดแย้งกัน ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่เมื่อเวลาผ่านไปในความสัมพันธ์ หรือมีระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรสมากขึ้น บุคคลจะปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมของตนเพื่อลดความไม่ลงรอยและขัดแย้งกันเพื่อทำให้ความสัมพันธ์สามารถดำเนินไปได้ต่อไป โดยจะหาเหตุผลเข้าข้างเมื่อพบลักษณะเชิงลบที่ไม่พึงพอใจ ซึ่งจะนับเป็นผลเสียหากลดการคาดหวังในลักษณะที่เป็นพิษต่อความสัมพันธ์ลง แต่ก็ยังเป็นผลดีถ้าทำให้เกิดการตัดสินใจที่จะลดความคาดหวังที่ไม่สมจริง และการยอมรับความขัดแย้งก็ช่วยให้ชีวิตแต่งงานยืนยาวได้ด้วย ดังที่งานวิจัยของ Karney (2010) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่แต่งงานอย่างมีความสุขมักจะยอมให้คู่ของตนเมื่อเกิดข้อสงสัยในประเด็นต่างๆ และสนใจกับสิ่งที่ยอดเยี่ยมในตัวคู่สมรสมากกว่าที่จะจมอยู่กับข้อบกพร่องของเขาหรือเธอ สอดคล้องกับงานวิจัยของของ Shahabadi & Monrazeri (2019) ที่พบว่า *ยังมีระยะเวลาการแต่งงานมากขึ้น ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะยิ่งมากขึ้นตาม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยด้านระยะเวลาในงานวิจัยนี้*

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ระยะเวลาที่มากขึ้นมีแนวโน้มที่จะทำให้คู่สมรสปรับตัว และทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่สูงขึ้น ยังมีงานวิจัยที่ให้ผลไม่สอดคล้องกับทฤษฎีด้วย เช่นงานของ Maslehaty (2000) ที่พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะลดลงตามการเพิ่มระยะเวลาการแต่งงาน งานวิจัยของ Karney & Bradbury (1997) พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะลดลงอย่างรวดเร็วหลังจากผ่าน 4 ปีแรกของการใช้ชีวิตสมรส และจะทรงตัวไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงปีที่ 8 ของการใช้ชีวิตสมรส ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะลดลงอย่างรวดเร็วอีกครั้ง และงานวิจัยของ Fatimah (2012) ที่พบว่า ระยะเวลาของการแต่งงานมีความสัมพันธ์ที่สำคัญกับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยบุคคลที่มีระยะเวลาการใช้ชีวิตสมรส 12 ถึง 17 ปีมีระดับความพึงพอใจในความใกล้ชิดในชีวิตสมรสต่ำที่สุด ซึ่งในแง่ของวงจรการแต่งงาน ซึ่ง Locke & Thomes (1971) เคยระบุไว้ว่า ช่วงระยะเวลาการใช้ชีวิตสมรส 12 ถึง 17 ปี สามารถเรียกว่า เป็นช่วงกึ่งกลางของการแต่งงาน ช่วงกึ่งกลางของการพัฒนาของเด็ก และช่วงกึ่งกลางของการเจริญเติบโต

7. ประเภทของครอบครัว (Types of Families)

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2562) กล่าวว่า ประเภทของครอบครัว หมายถึง ประเภทของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภริยา หรือมี ความผูกพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาท หน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน โดยทางกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นี้ได้แบ่งครอบครัวออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ *ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family)* หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภริยาอาจมีหรือไม่มีบุตร พ่อหรือแม่อยู่กับบุตร หรือพี่น้องหรือญาติไม่เกินสองรุ่นใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ประเภทที่สอง คือ *ครอบครัวขยาย (Extended Family)* หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สามรุ่นขึ้นไป หรือครอบครัวเดี่ยวสองครอบครัวขึ้นไปที่มีความผูกพันทางสายโลหิต หรือเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติ ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน และ อาศัยอยู่ในบ้านหรือบริเวณเดียวกัน **ซึ่งนิยามคำว่าประเภทของครอบครัวในงานวิจัยฉบับนี้จะอิงความหมายของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทั้งหมด แต่ในส่วนของ การแบ่งประเภทครอบครัวจะยกความหมายมาบางส่วนเพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยคำว่าครอบครัวเดี่ยวในงานวิจัยฉบับนี้ หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วยบุคคลที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภริยาอาจมีหรือไม่มีบุตร ไม่มีพ่อหรือแม่ฝั่งสามีหรือภรรยาอาศัยอยู่ร่วมกัน และคำว่าครอบครัวขยาย ในงานวิจัยฉบับนี้ หมายถึง ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่ฝั่งสามีหรือภรรยาอาศัยอยู่ร่วมกันด้วย**

Rehim et al. (2020) พบว่า ในสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ การแทรกแซงจากครอบครัวเดิม (Family and Relatives Intervention) เป็นสาเหตุที่พบมากที่สุดในการหย่าร้างคิดเป็นร้อยละ 44 โดยการแทรกแซงจากครอบครัวเดิม (Family and Relatives Intervention) นั้นอาจจะมาจากการอาศัยร่วมบ้านกันระหว่างพ่อแม่สามีหรือพ่อแม่ภรรยาที่อาศัยอยู่ร่วมบ้านกับคู่สมรส สอดคล้องกับที่สำนักงานสถิติเกาหลีใต้ หรือ KOSIS (2017) พบว่า สาเหตุของการหย่าร้างในประเทศเกาหลีใต้ อันดับที่ 4 คือการที่สมาชิกครอบครัวขัดแย้งกัน คิดเป็นร้อยละ 10 จำนวน 7,523 คู่

นอกจากนี้ Polenick et al. (2017) พบว่า ภาวะผูกพันของหน้าที่ลูกอันมีต่อครอบครัวเดิมที่มากขึ้นของภรยานั้นสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ต่ำลงของทั้งสามีและภรรยา ในทางกลับกัน ภาระหน้าที่ลูกกตัญญูอันมีต่อครอบครัวเดิมที่มากขึ้นของสามีนั้นสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่สูงขึ้นของตัวเอง ภาวะผูกพันของหน้าที่ลูกกตัญญูระหว่างสามีและภรรยาที่แตกต่างกันมากขึ้นมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ต่ำลงสำหรับสามี อย่างไรก็ตามในงานวิจัยของ Terry (2001) กลับพบว่า การอยู่ร่วมกันกับแม่สามีใน อพาร์ทเมนต์เดียวกันช่วยเพิ่มความไว้วางใจในการสมรสและความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่า ทั้งนี้ ถึงจะเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตสมรสให้สูงขึ้น แต่ก็ยังพบว่า หากมีระยะเวลาในการสมรสมากขึ้นและยังอยู่กับแม่สามีจะกลับ

ส่งผลทำให้ความไว้วางใจในชีวิตสมรสและความพึงพอใจในการใช้ชีวิตสมรสต่ำลงได้เนื่องจากมีความไม่ลงรอยในด้านภาระหน้าที่ระหว่างแม่สามีและลูกสะใภ้

8. การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived partner responsiveness)

Reis & Shaver (1988) กล่าวว่า การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ หมายถึง *ความเชื่อที่ว่าคู่สัมพันธ์จะเข้าใจ ยอมรับ และเต็มใจที่จะสนับสนุนความต้องการของตน ในเวลาที่ตนต้องการ ซึ่งผู้วิจัยจะใช้นิยามนี้ในงานวิจัยฉบับนี้*

การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์เป็นขอบเขตความเชื่อที่แต่ละคนรับรู้ว่าคุณสมบัติ 3 ประการ ประการแรก คือ ความรู้สึกได้รับการเข้าใจ (Feeling understood) ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลรู้สึกได้รับการเข้าใจจากคู่ของตน และเชื่อว่าคู่ของตนตระหนักถึงคุณสมบัติและความเชื่อภายในของตน (Reis et al., 2017) ประการที่สองคือ ความรู้สึกได้รับการยอมรับ (Feeling validated) หมายถึง ความเชื่อที่ว่าคู่สัมพันธ์ให้ความสำคัญและเคารพในความต้องการ เป้าหมาย และมุมมองของตน (Gordon et al., 2012) ประการสุดท้ายคือ ความรู้สึกได้รับความห่วงใย (Feeling cared for) หมายถึง การสัมผัสถึงความรู้สึกห่วงใยจากคู่ของตนและเชื่อว่าเขาจะเข้ามาช่วยเหลือเราในเรื่องส่วนตัวและสนับสนุนทางด้านจิตใจ (Rusbult et al., 2009)

องค์ประกอบของการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ ทั้ง 3 ประการนี้ ได้ถูกกล่าวถึงในโมเดลกระบวนการความใกล้ชิด (Model of intimacy process) ของ Reis & Shaver (1988) โดยมีการอธิบายว่า ความใกล้ชิดเกิดขึ้นจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ การเปิดเผยตัวตนส่วนตัว (Personal self-disclosure) และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived Partner Responsiveness) ต่อการเปิดเผยนั้น

เมื่อบุคคลแบ่งปันประสบการณ์หรือความรู้สึกส่วนตัวออกมา คู่สัมพันธ์จะแสดงปฏิกิริยาทางอารมณ์หรือพฤติกรรมออกมา จากนั้น ปฏิกิริยาของคู่สัมพันธ์จะได้รับการประเมินผ่านการรับรู้ (Sense) ของบุคคลถึงความรู้สึกได้รับความเข้าใจ ยอมรับ และห่วงใย

ทั้งนี้ ความต้องการ เป้าหมาย และความกลัวส่วนตัวของตัวบุคคลเองมีผลต่อการตีความปฏิกิริยาจากคู่สัมพันธ์ และในขณะเดียวกัน ความต้องการ เป้าหมาย และความกลัวของคู่สัมพันธ์เองส่งผลถึงปฏิกิริยาที่มีต่อการเปิดเผยตัวตนนั้น กล่าวคือ การที่แต่ละบุคคลรับรู้ปฏิกิริยาหรือมีปฏิกิริยาตอบสนองมีผลมาจากแรงจูงใจ ความต้องการ เป้าหมาย และความกลัวของตนเองเป็นหลัก ไม่ใช่เพียงสิ่งที่อีกฝ่ายเป็น

การรับรู้ได้ว่าคู่สัมพันธ์จะตอบสนองส่งผลให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างกันในความสัมพันธ์ เนื่องจากความใกล้ชิดเป็นกระบวนการที่กลับไปกลับมา (dyadic process) เมื่อมีการเปิดเผยตัวตน

ทั้งสองฝ่ายในความสัมพันธ์จึงเป็นทั้งผู้รับการตอบสนองและผู้ให้การตอบสนอง ฉะนั้น เมื่อการรับรู้การตอบสนองของซึ่งกันและกันเพิ่มขึ้น ระดับความใกล้ชิดซึ่งกันและกันก็เพิ่มขึ้นด้วย (Reis & Shaver, 1988) ซึ่งความใกล้ชิดเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อทำให้เกิดการปรับตัวและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เนื่องจากการเปิดเผยตัวตนและการแลกเปลี่ยนการตอบสนองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความใกล้ชิด การขาดองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งไปจะลดความใกล้ชิดในความสัมพันธ์ไปโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ ถ้าไม่มีสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดจะส่งให้เกิดความไม่พอใจในความสัมพันธ์หรือถึงขั้นหย่าร้าง (Laurenceau et al., 2005) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจผลที่ตามมาจากการเปิดเผยตัวตนและการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ เพื่อสร้างความใกล้ชิดและแก้ไขสาเหตุของปัญหาในความสัมพันธ์

จากการศึกษาของ Carmichael & Reis (2005) ยืนยันว่าการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาและการรักษาความใกล้ชิด และมีการพิสูจน์แล้วว่า การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการนอนหลับที่ดีขึ้นของคู่แต่งงาน นอกจากนี้ ยังมีผลต่อการมีทัศนคติที่ดีต่อสุขภาพและมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศอีกด้วย (Birnbbaum & Reis, 2006) ทำให้คนที่ได้รับการตอบสนองจากคู่สัมพันธ์สูงรายงานการควบคุมอารมณ์ด้านลบได้ดีขึ้นและรู้สึกปลอดภัยในความสัมพันธ์มากขึ้น (Slatcher & Selcuk, 2017)

นอกจากนี้งานของ Imelda et al. (2020) ยังพบว่า บุคคลที่รับรู้ว่าคุณค่าของตนเองนั้นตอบสนองต่อความต้องการของตนสูงมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูงในความสัมพันธ์ ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่ประเมินว่าคุณค่าของตนเองมีการตอบสนองต่อความต้องการของตนน้อยกว่ามีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จต่ำกว่าในความสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงแต่งงานแล้ว

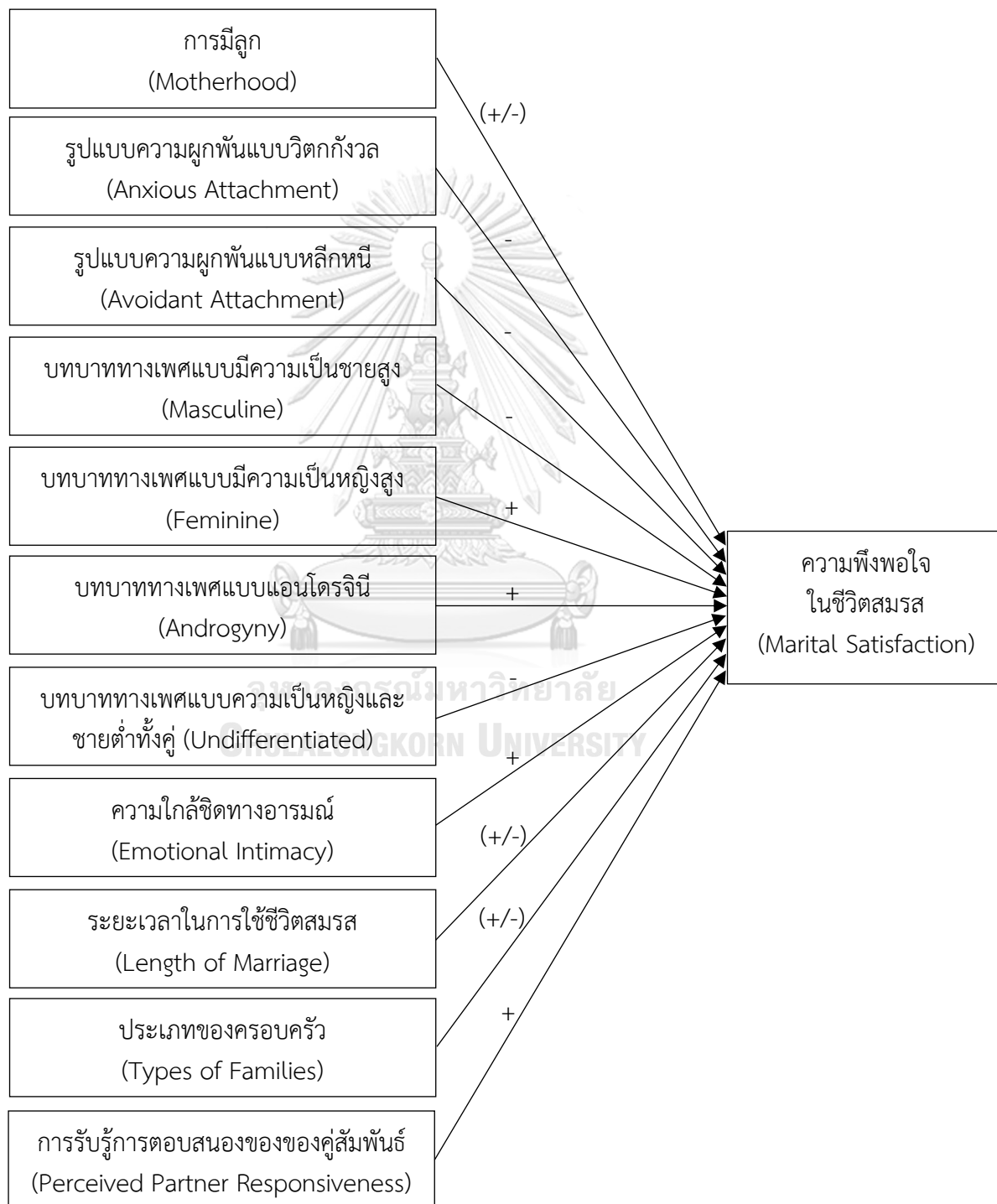
สมมติฐานการวิจัย

การมีลูก (Motherhood) รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Masculine) บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง (Feminine) บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี (Androgyny) บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional intimacy) ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (Length of Marriage) ประเภทของครอบครัว (Types of Families) และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived partner responsiveness) สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงได้

คำถามการวิจัย

ปัจจัยใดที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การมีลูก (Motherhood) รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Masculine) บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง (Feminine) บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี (Androgyny) บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional Intimacy) ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (Length of Marriage) ประเภทของครอบครัว (Types of Families) และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived Partner Responsiveness) ที่มีต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital Satisfaction) และหาว่าปัจจัยใดที่เป็นตัวทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง จากผู้เข้าร่วมการวิจัยที่เป็นเพศหญิง สัญชาติไทย อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางหรืออายุ 40–60 ปี มีสถานะแต่งงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี หรือมีสถานะเป็นแบบการใช้ชีวิตร่วมกัน (Cohabitation) ใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ทางกูเกิลฟอร์ม (Google Form)

คำจำกัดความในงานวิจัย

ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital Satisfaction) หมายถึง การที่บุคคลประเมินว่า คู่แต่งงานของตนตอบสนองความต้องการของตนในการมีความสัมพันธ์ที่ดี และการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถหาความสัมพันธ์อื่นใดมาทดแทนความสัมพันธ์ที่ดีแบบนี้ได้อีกแล้ว ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคะแนนที่ประเมินจากมาตรวัดความสัมพันธ์ของคู่แต่งงานซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของมาตรวัด Relationship Assessment Scale (RAS) (Hendrick, 1999) ความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Variable) โดยคะแนนสูง หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง และคะแนนต่ำ หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ

การมีลูก (Motherhood) หมายถึง การมีลูกจำนวนอย่างน้อย 1 คนและลูกยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งในงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 หมายถึง มีลูกจำนวนอย่างน้อย 1 คนและลูกยังมีชีวิตอยู่ และประเภทที่ 2 คือ ไม่มีลูก ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม

เนื่องจากการมีลูกเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ (Qualitative Variable) ผู้วิจัยจึงจัดกระทำตัวแปรการมีลูกให้เป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable) เพื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอย

ตารางที่ 1 การกำหนดค่าของตัวแปรการมีลูก โดยวิธีการ Dummy Coding

	ตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable)
	การมีลูก
มีลูก	1
ไม่มีลูก (Reference)	0

ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional Intimacy) หมายถึง ความรักและสายสัมพันธ์อันอบอุ่นที่มีร่วมกัน ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคะแนนที่ประเมินจากมาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของมาตรวัด Emotional Intimacy Scale (EIS) (Sinclair & Sharon, 2005) ความใกล้ชิดทางอารมณ์เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Variable) โดยคะแนนสูงหมายถึง ความใกล้ชิดทางอารมณ์สูง และคะแนนต่ำ หมายถึง ความใกล้ชิดทางอารมณ์ต่ำ

บทบาททางเพศ (Sex Role Identity) หมายถึง บทบาทที่สังคมหนึ่งๆ คาดหวังให้บุคคลเพศชายหรือหญิงแสดงออกว่าเป็นชายหรือหญิง โดยบทบาททางเพศแบ่งออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ 1. บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Masculine) 2. บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง (Feminine) 3. บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี (Androgyny) และ 4. บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) หรือแบบไม่ชัดเจน โดยแต่ละคนจะมีบทบาททางเพศรูปแบบเดียว ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคะแนนที่ประเมินจากบทบาททางเพศซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Bem Sex – Role Inventory (Bem, 1978)

เนื่องจากบทบาททางเพศเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ (Qualitative Variable) ผู้วิจัยจึงจัดกระทำตัวแปรบทบาททางเพศให้เป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable) ดังนี้

ตารางที่ 2 การกำหนดค่าของตัวแปรบทบาททางเพศ โดยวิธีการ Dummy Coding

	ตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable)		
	บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง	บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี	บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและหญิงต่ำทั้งคู่
บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง	1	0	0
บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี	0	1	0
บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและหญิงต่ำทั้งคู่	0	0	1
บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Reference)	0	0	0

ประเภทของครอบครัว หมายถึง ประเภทของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ใช้ชีวิตร่วมกัน ฉันทามีภริยา หรือมี ความผูกพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมาย หรือเกี่ยวดองเป็นเครือญาติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาท หน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน ซึ่งครอบครัวทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) หมายถึง ครอบครัวที่ ประกอบด้วยบุคคลที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันทามีภริยาอาจมีหรือไม่มีบุตรก็ได้ และไม่มีพ่อหรือแม่ฝั่งสามี หรือภรรยาอาศัยอยู่ร่วมกัน 2. ครอบครัวขยาย (Extended family) หมายถึง ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่ฝั่งสามีหรือภรรยาอาศัยอยู่ร่วมกันด้วย ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม

เนื่องจากประเภทของครอบครัวเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ (Qualitative Variable) ผู้วิจัยจึง จัดกระทำตัวแปรการมีลูกให้เป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable) เพื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอย

ตารางที่ 3 การกำหนดค่าของตัวแปรประเภทของครอบครัว โดยวิธีการ
Dummy Coding

	ตัวแปรดัมมี่ (Dummy Variable)
	ประเภทของครอบครัว
ครอบครัวเดี่ยว	1
ครอบครัวขยาย (Reference)	0

รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) หมายถึง รูปแบบความผูกพันของบุคคลที่กลัวจะถูกทอดทิ้งและมีความต้องการที่จะใกล้ชิดบุคคลอื่นมากกว่าที่บุคคลอื่นต้องการ ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคะแนนที่ประเมินจากมาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด (Close Relationship - Relationship Structures: ECR-RS) ที่ได้รับการพัฒนาเป็นภาษาไทยแล้ว โดย Huang, Sirikantraporn, Pichayayothin และ Turner-Cobb (2020) ซึ่ง Imelda, Bunditanukul และ Doowa ได้นำมาปรับปรุงต่อในปี 2020 รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Variable) โดยคะแนนสูง หมายถึง รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลสูง และคะแนนต่ำ หมายถึง รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลต่ำ

รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) หมายถึง รูปแบบความผูกพันของบุคคลที่มีลักษณะกังวล ไม่ผ่อนคลายเมื่อต้องใกล้ชิดกับบุคคลอื่น และมีรู้สึกว่าบุคคลอื่นพยายามใกล้ชิดมากเกินไป ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคะแนนที่ประเมินจากมาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด (Close Relationship - Relationship Structures: ECR-RS) ที่ได้รับการพัฒนาให้ เป็นภาษาไทยแล้วโดย Huang, Sirikantraporn, Pichayayothin และ Turner-Cobb (2020)

ซึ่ง Imelda, Bunditanukul และ Doowa ได้นำมาปรับปรุงต่อในปี 2020 รูปแบบความผูกพันแบบหลักหนีเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Variable) โดยคะแนนสูง หมายถึง รูปแบบความผูกพันแบบหลักหนีสูง และคะแนนต่ำ หมายถึง รูปแบบความผูกพันแบบหลักหนีต่ำ

ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (length of Marriage) หมายถึง จำนวนปีที่มีสถานะสมรสแล้วหรือหากไม่ได้จดทะเบียนสมรส ก็ต้องมีสถานะเป็นแบบการใช้ชีวิตร่วมกัน (Cohabitation) ซึ่งหมายถึง การใช้ชีวิตอยู่ฉันทสามีภรรยา ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม โดยระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรสเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Variable)

การรับรู้การตอบสนองของคู่สมพันธ์ (Perceived Partner Responsiveness) หมายถึง ความเชื่อที่ว่าคู่สมพันธ์จะเข้าใจ ยอมรับ และเต็มใจที่จะสนับสนุนความต้องการของตน ในเวลาที่ตนต้องการ ในงานวิจัยนี้วัดได้จากคะแนนที่ประเมินจากมาตรวัดการรับรู้การตอบสนองของคู่สมพันธ์ (Perceived partner responsiveness: PPRS) ซึ่งมาตรวัดนี้ได้รับการพัฒนาเป็นภาษาไทยแล้วโดย Imelda, Bunditanukul และ Doowa ในปี 2020 การรับรู้การตอบสนองของคู่สมพันธ์เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Variable) โดยคะแนนสูง หมายถึง การรับรู้การตอบสนองของคู่สมพันธ์ได้มาก และคะแนนต่ำ หมายถึง การรับรู้การตอบสนองของคู่สมพันธ์ได้น้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักจิตวิทยาหรือนักวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ไปใช้ในการให้คำปรึกษาด้านชีวิตสมรสแก่คู่สมรสได้
2. นักจิตวิทยาหรือนักวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องสามารถนำงานวิจัยนี้ไปเผยแพร่ให้สังคมเห็นความสำคัญของปัจจัยที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้
3. นักจิตวิทยาหรือนักวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องสามารถนำงานวิจัยนี้ไปต่อยอดในการหาวิธีการบำบัด (Intervention) ความสัมพันธ์ในคู่สมรสได้

บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงแต่งงานแล้ว โดยทำการศึกษาเฉพาะในผู้หญิง เพื่อเน้นถึงบุคคลหลักที่เมื่อเกิดความไม่พึงพอใจในชีวิตสมรสหรือเกิดการหย่าร้าง จะส่งผลกระทบต่อทางลบในหลายด้าน โดยเฉพาะกับลูก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพใหญ่และอนาคตของสังคมเป็นอย่างมาก

ผู้เข้าร่วมการวิจัย

ผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้คือ เป็นเพศหญิง สัญชาติไทย อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางหรืออายุ 40–60 ปี มีสถานะแต่งงานแล้วหรือมีสถานะเป็นแบบการใช้ชีวิตร่วมกัน (Cohabitation) ซึ่งหมายถึงการใช้ชีวิตอยู่ฉันท์สามีภรรยา เป็นที่รับรู้ของสังคมและบุพการี เป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 160 คน สุ่มผู้เข้าร่วมการวิจัยแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยมีเกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria) ดังนี้

1. เป็นเพศหญิง
2. สัญชาติไทย
3. อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางหรืออายุ 40–60 ปี
4. มีสถานะแต่งงานแล้วหรือมีสถานะแบบการใช้ชีวิตร่วมกัน (Cohabitation) ไม่ต่ำกว่า 3 ปี
5. ยินดีเข้าร่วมการวิจัย
6. สามารถอ่านแบบสอบถามและตอบคำถามได้ด้วยตนเอง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามข้อตกลงสถิติเบื้องต้นการวิเคราะห์การถดถอยของ Hair, Black, Babin, Anderson และ Tatham ในปี 2010 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 10 – 20 เท่าของตัวแปรทำนาย (Predictor variable) งานวิจัยนี้มีตัวแปรทำนาย 11 ตัว จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 160 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 6 ส่วน

ส่วนที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา รวมถึงระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรสและประเภทของครอบครัว

ส่วนที่ 2 มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสตามแนวคิดของมาตรวัดแบบประเมินความสัมพันธ์ (Relationship Assessment Scale: RAS) ซึ่งได้รับการออกแบบจาก Vaughn และ Baier ในปี 1999 สำหรับการประเมินความพึงพอใจในความสัมพันธ์ใกล้ชิด ทั้งความสัมพันธ์ในชีวิตสมรสและคู่เดทได้

ลักษณะของมาตรวัด

มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ผู้วิจัยได้พัฒนาให้เป็นข้อกระทงภาษาไทยและได้รับการตรวจสอบแล้วจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบไปด้วยคำถาม 7 ข้อ เป็นข้อคำถามทางบวก 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 5 และ 6 เป็นข้อคำถามทางลบ 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 และ 7 โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 - 5 แบ่งออกเป็นข้อคำถามทางบวก 5 ข้อ และข้อคำถามทางลบ 2 ข้อ โดยข้อที่ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างข้อคำถามทางบวก “คู่ของคุณตอบสนองความต้องการของคุณได้ดีเพียงใด”

ตัวอย่างข้อคำถามทางลบ “บ่อยครั้งแค่ไหนที่คุณปรารถนาที่จะไม่เข้าไปมีความสัมพันธ์กับคู่ของคุณ”

Vaughn & Baier (1999) รายงานการตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดแบบประเมินความสัมพันธ์ (RAS) ว่า ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในของมาตรวัด มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) ที่ 0.83

ขณะที่ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยได้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) และได้ผลวิเคราะห์ทางสถิติว่า มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.74

การคำนวณคะแนนของมาตรวัด

การคำนวณคะแนนความพึงพอใจในชีวิตสมรส สามารถทำได้โดยการหาค่าคะแนนรวมจากทุกข้อ (กลับคะแนนในข้อที่ 4 และ 7 ซึ่งเป็นข้อคำถามทางลบ) โดยมีคะแนนเต็มคือ 35 คะแนน คะแนนเป็นไปได้ ได้แก่ 7 ถึง 35 คะแนน คะแนนสูง หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง และคะแนนต่ำ หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ

ส่วนที่ 3 มาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด

ผู้วิจัยจะใช้มาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด ซึ่งได้รับการออกแบบจาก Fraley, Heffernan, Vicary และ Brumbaugh ในปี 2011 เพื่อมุ่งวัดรูปแบบความสัมพันธ์ในผู้ใหญ่ โดยมาตรวัดเหล่านี้ได้รับการพัฒนาเป็นข้อกระทงภาษาไทยแล้วโดย Huang, Sirikantraporn,

Pichayayothin และ Turner-Cobb ซึ่งต่อมา Imelda, Bunditanukul และ Doowa ได้นำมาปรับปรุงในปี 2020 และผู้วิจัยได้รับการอนุญาตให้นำมาใช้ในงานวิจัยนี้แล้ว (ภาคผนวก ค)

ลักษณะของมาตรวัด

มาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) แบ่งออกเป็น 2 มาตรย่อย ได้แก่ รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (avoidance attachment) 6 ข้อ และรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (anxiety attachment) 4 ข้อ ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 7 ระดับ เลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 – 7 โดย 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างข้อคำถามของมาตรวัดย่อย avoidance attachment 6 ข้อ “ฉันมักพุดคุยถึงปัญหาและความวิตกกังวลที่ฉันมีกับคนคนนี้”

ตัวอย่างข้อคำถามของมาตรวัดย่อย anxiety attachment 4 ข้อ “ฉันกลัวว่าคนคนนี้ อาจจะทำร้ายฉัน”

Imelda et al. (2020) รายงานการตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดว่า ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในของของมาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด มาตรย่อยรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงและมาตรย่อยรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) ที่ 0.80 และ 0.89 ตามลำดับ

ขณะที่ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด โดยได้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) และได้ผลวิเคราะห์ทางสถิติว่า มาตรวัดรูปแบบที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.78 โดยมาตรย่อยรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงและมาตรย่อยรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) ที่ 0.72 และ 0.89 ตามลำดับ

การคำนวณคะแนนของมาตรวัด

การคำนวณคะแนน avoidance attachment สามารถทำได้โดยการหาค่าเฉลี่ยของข้อที่ 1 - 6 (กลับคะแนนในข้อที่ 1 – 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามทางลบ) คะแนนที่เป็นไปได้คือ 1-7 คะแนนที่สูงขึ้นบ่งบอกถึงระดับ avoidance attachment ที่สูงขึ้น

การคำนวณคะแนน anxiety attachment สามารถทำได้โดยการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบข้อที่ 7 – 10 คะแนนที่เป็นไปได้คือ 1-7 คะแนนที่สูงขึ้นบ่งบอกถึงระดับ anxiety attachment ที่สูงขึ้น

ส่วนที่ 4 มาตรฐานบทบาททางเพศ

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดตามแนวคิดของมาตรฐานบทบาททางเพศ ตามแนวทางของมาตรวัด Bem Sex – Role Inventory (1978) ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การนำมาตรวัดที่ได้รับการมาพัฒนาเป็นข้อกระทงภาษาไทยแล้ว ตามแนวทางของ Bem (1978) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำคุณศัพท์ 60 ลักษณะ (โปรดดูในภาคผนวก ก.) มาทำเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ ได้แก่ 1.) แบบสอบถามประเมินลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชาย เพื่อศึกษามุมมองของสังคมในปัจจุบันที่มีต่อบทบาททางเพศของผู้ชาย 2.) แบบสอบถามประเมินลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิง เพื่อศึกษามุมมองของสังคมในปัจจุบันที่มีต่อบทบาททางเพศของผู้หญิง

2. นำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 60 คน ที่มีอายุ 25 – 60 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยผู้ใหญ่ (Bem, 1978) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ทั้ง 2 กลุ่ม มีกลุ่มตัวอย่างเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน กลุ่มแรกทำแบบสอบถามฉบับแรกคือแบบสอบถามประเมินลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชาย ขณะที่กลุ่มที่สองทำแบบสอบถามฉบับที่สองคือแบบสอบถามประเมินลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิง

3. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ Independent T-test โดยแยกวิเคราะห์ตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาว่า ลักษณะต่างๆ ในแบบสอบถามเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันหรือไม่ แล้วตัดข้อที่กลุ่มตัวอย่างชายและกลุ่มตัวอย่างหญิงรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชาย ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิง และลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกันเพื่อนำมาใช้ในมาตรวัดย่อยความเป็นชาย มาตรวัดย่อยความเป็นหญิง และมาตรวัดย่อยความเป็นกลาง ในมาตรฐานบทบาททางเพศ

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ กลุ่มตัวอย่างเพศชาย รับรู้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 จำนวน 18 ลักษณะ โดยรับรู้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง 9 ลักษณะ รับรู้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย 9 ลักษณะ และรับรู้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกันจำนวน 42 ลักษณะ ดังที่แสดงในตารางที่ 14, 15 และ 16 ตามลำดับ (ภาคผนวก ก.)

กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง รับรู้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 จำนวน 10 ลักษณะ โดยรับรู้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง 4 ลักษณะ รับรู้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย 6 ลักษณะ และรับรู้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกันจำนวน 50 ลักษณะ ดังที่แสดงในตารางที่ 17, 18 และ 19 ตามลำดับ (ภาคผนวก ก.)

จากตารางที่ 14 และ 17 (ภาคผนวก ก.) เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05,

.01 และ .001 รวมทั้งพิจารณาค่าเฉลี่ยของลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายจากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดที่มีค่ามากกว่า 4.5 จะได้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชาย จำนวน 4 ลักษณะ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชาย

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. มีความสามารถในการเป็นผู้นำ	เพศชาย	3.80	1.01	5.40	1.12	-4.10***
	เพศหญิง	4.20	0.77	6.20	0.77	-7.07***
	รวม	4.00	0.91	5.80	1.03	-7.17***
2. ความเข้มแข็งดั่งชาย	เพศชาย	3.27	1.39	4.87	1.06	-3.55**
	เพศหญิง	3.80	1.01	5.53	0.92	-4.91***
	รวม	3.53	1.22	5.20	1.03	-5.70***
3. ชอบการแข่งขัน	เพศชาย	3.67	1.18	4.73	1.39	-2.27*
	เพศหญิง	4.13	0.74	5.80	0.94	-5.38***
	รวม	3.90	0.99	5.27	1.28	-4.61***
4. ทะเยอทะยาน	เพศชาย	4.20	1.15	6.07	0.88	-4.99***
	เพศหญิง	4.40	1.06	6.13	0.83	-4.99***
	รวม	4.30	1.09	6.10	0.84	-7.16***

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$ *** $p \leq .001$

จากตารางที่ 15 และ 18 (ภาคผนวก ก.) เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 รวมทั้งพิจารณาค่าเฉลี่ยของลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิงจากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดที่มีค่ามากกว่า 4.5 จะได้ลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิง 5 ลักษณะ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง
รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับหญิง

ลักษณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	พึงปรารถนา สำหรับหญิง		พึงปรารถนา สำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ร่าเริงแจ่มใส มี ชีวิตชีวา	เพศชาย	6.33	0.82	4.07	0.96	6.96***
	เพศหญิง	6.33	0.72	4.40	0.99	6.12***
	รวม	6.33	0.76	4.23	0.97	9.33***
2. ชอบปลอบใจผู้อื่น	เพศชาย	6.13	0.74	4.13	0.64	7.90***
	เพศหญิง	6.00	0.93	5.00	0.93	2.96**
	รวม	6.07	0.83	4.57	0.90	6.73***
3. ไม่ใช่คำพูดที่หยาบ คาย	เพศชาย	5.80	0.86	3.53	1.41	5.32***
	เพศหญิง	6.13	0.83	3.67	1.18	6.63***
	รวม	5.97	0.85	3.60	1.28	8.45***
4. รักเด็ก	เพศชาย	6.13	0.74	3.47	0.74	9.83***
	เพศหญิง	5.60	0.91	4.00	1.36	3.78***
	รวม	5.87	0.86	3.73	1.11	8.31***
5. อ่อนโยน	เพศชาย	5.40	1.12	4.40	1.30	2.26*
	เพศหญิง	6.00	0.85	4.67	0.82	4.39***
	รวม	5.70	1.02	4.53	1.07	4.31***

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$ *** $p \leq .001$

จากตารางที่ 16 และ 19 (ภาคผนวก ก.) เมื่อพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกันพบว่า มีจำนวน 40 ลักษณะ ดังตารางที่ 20 (ภาคผนวก ก.) และเพื่อให้เข้าเกณฑ์ในการคัดเลือกเข้ามาตรวจวัดความเป็นกลาง จึงได้มีการพิจารณาลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งรับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกันที่มีความหมายทางบวก มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.5 และมีค่าที (t) ต่ำที่สุด 2 อันดับแรก และลักษณะที่มีความหมายทางลบ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 4.5 และมีค่าที (t) ต่ำที่สุด 2 อันดับแรก จะได้ลักษณะสำหรับความเป็นกลางทั้งหมด 4 ลักษณะ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง
รับรู้ตรงกันว่าเป็นลักษณะพึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน และเข้าเกณฑ์
ในการเลือกเข้ามาตรวัดความเป็นกลาง

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. มีความอบอุ่น	เพศชาย	5.53	1.06	5.33	1.54	0.41
	เพศหญิง	6.27	0.88	6.53	0.83	-0.85
	รวม	5.90	1.03	5.93	1.36	-0.11
2. มีไหวพริบดี	เพศชาย	5.47	1.41	5.07	1.39	0.78
	เพศหญิง	6.00	1.13	6.33	0.82	-0.92
	รวม	5.73	1.28	5.70	1.29	0.10
3. ก้าวร้าว	เพศชาย	2.13	1.36	2.40	1.99	-0.43
	เพศหญิง	1.87	1.30	1.80	1.37	0.14
	รวม	2.00	1.31	2.10	1.71	-0.25
4. ไม่เป็นระบบ	เพศชาย	2.40	1.72	2.33	1.76	0.10
	เพศหญิง	2.60	1.64	2.87	2.36	-0.36
	รวม	2.50	1.66	2.60	2.06	-0.21

ลักษณะของมาตรวัด

มาตรวัดบทบาททางเพศ ประกอบด้วยข้อคำถามซึ่งเป็นคำสั้นๆ ที่แสดงถึงคุณลักษณะ 13 ข้อ โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) แบ่งออกเป็น 3 มาตรย่อย ได้แก่ มาตรวัดความเป็นชาย จำนวน 4 ข้อ มาตรวัดความเป็นหญิง จำนวน 5 ข้อ และมาตรวัดความเป็นกลาง 4 ข้อ ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 7 ระดับ เลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 – 7 โดย 1 หมายถึง ไม่ตรงกับบุคลิกของผู้ตอบเลย 7 หมายถึง ตรงกับกับบุคลิกของผู้ตอบเป็นอย่างมาก

ปณตพร พงษ์อนันตโยธิน (2001) รายงานการตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดบทบาททางเพศว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) ที่ 0.90

ขณะที่ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดบทบาททางเพศ โดยได้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) และได้ผลวิเคราะห์ทางสถิติว่า มาตรวัดบทบาททางเพศ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.98

การคำนวณคะแนนของมาตรวัด

การคำนวณคะแนนแยกระหว่างข้อที่แสดงลักษณะความเป็นชายและข้อที่แสดงลักษณะความเป็นหญิง ข้อที่แสดงลักษณะความเป็นกลางจะไม่นำมาคิดคะแนนด้วย ซึ่งมีไว้เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้ข้อมูล การคิดคะแนนทำได้โดยนำคะแนนเฉลี่ยในข้อที่แสดงคุณลักษณะเป็นชายและคะแนนเฉลี่ยในข้อที่แสดงลักษณะความเป็นหญิงมาหาค่ามัธยฐาน (Median) (Bem, 1978) กล่าวคือนำคะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแต่ละคนมาเรียงจากคนที่ได้คะแนนสูงถึงคะแนนต่ำ และคะแนนตรงกลางคือ ค่ามัธยฐานของคุณลักษณะความเป็นชายและคุณลักษณะความเป็นหญิง ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่ามัธยฐานของคะแนนบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิง

บทบาททางเพศ	$\bar{X}$	S.D.	มัธยฐาน
คะแนนลักษณะความเป็นชาย	4.84	1.18	5.00
คะแนนลักษณะความเป็นหญิง	4.99	1.19	5.10

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนบทบาททางเพศที่แสดงลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิง มีค่าเท่ากับ 4.84 และ 4.99 ตามลำดับ โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.18 และ 1.19 ตามลำดับ

สำหรับค่ามัธยฐานของคะแนนบทบาททางเพศที่แสดงลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิง มีค่าเท่ากับ 5.00 และ 5.10 ตามลำดับ ซึ่งค่ามัธยฐานที่ได้มานี้จะถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกบทบาททางเพศของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม (Bem, 1978) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 หลักการจำแนกบทบาททางเพศในงานวิจัยนี้ ตามแนวคิดของ Bem (1978)

		คะแนนลักษณะความเป็นชาย	
		ต่ำกว่ามัธยฐาน (<5.00)	สูงกว่าหรือเท่ากับ มัธยฐาน (≥ 5.00)
คะแนนลักษณะ ความเป็นหญิง	ต่ำกว่ามัธยฐาน (<5.10)	กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นหญิงและความเป็นชายค่าทั้งคู่ (undifferentiated)	กลุ่มที่มีความเป็นชายสูงลักษณะเดียว (Masculine)

ตารางที่ 8 หลักการจำแนกบทบาททางเพศในงานวิจัยนี้ ตามแนวคิดของ Bem (1978) (ต่อ)

		คะแนนลักษณะความเป็นชาย	
		ต่ำกว่ามัธยฐาน (<5.00)	สูงกว่าหรือเท่ากับ มัธยฐาน (≥ 5.00)
คะแนนลักษณะ ความเป็นหญิง	สูงกว่าหรือเท่ากับ มัธยฐาน (≥ 5.10)	กลุ่มที่มีความเป็นหญิง สูงลักษณะเดียว (Femininity)	กลุ่มที่มีลักษณะความ เป็นหญิงและความเป็น ชายสูงทั้งคู่ (Androgyny)

ส่วนที่ 5 มาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดตามแนวคิดของมาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional Intimacy Scale: EIS) ซึ่งได้รับการออกแบบจาก Sinclair และ Dowdy ในปี 2005 เพื่อประเมินความใกล้ชิดในความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดกัน ใช้ได้ทั้งในแบบสมาชิกในครอบครัวและแบบเพื่อน

ลักษณะของมาตรวัด

มาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาเป็นข้อกระทงภาษาไทยและได้รับการตรวจสอบแล้วจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบไปด้วยคำถาม 5 ข้อ โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 - 5 โดยที่ 1 หมายถึง แทบไม่มีเลย 5 หมายถึง เป็นอย่างมาก

ตัวอย่างข้อคำถาม “บุคคลนี้ยอมรับฉันอย่างที่ฉันเป็นทั้งหมด”

Sinclair & Dowdy (2005) รายงานการตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดว่า ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในของมาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) ที่ 0.84

ขณะที่ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์ โดยได้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) และได้ผลวิเคราะห์ทางสถิติว่า มาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.93

การคำนวณคะแนนของมาตรวัด

การคำนวณความใกล้ชิดทางอารมณ์สามารถทำได้โดยการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนทุกข้อ โดยมีคะแนนเต็มคือ 5 คะแนน คะแนนที่สูงขึ้นบ่งบอกถึงการรับรู้ถึงความใกล้ชิดทางอารมณ์ที่มากขึ้น

ส่วนที่ 6 มาตรการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์

ผู้วิจัยจะใช้มาตรการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ซึ่งได้รับการออกแบบจาก Reis และ Carmichael ในปี 2006 เพื่อมุ่งวัดการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ โดยมาตรการเหล่านี้ได้รับการพัฒนาเป็นข้อกระทงภาษาไทยแล้วโดย Imelda, Bunditanukul และ Doowa ในปี 2020 ซึ่งได้รับการอนุญาตให้นำมาใช้ในงานวิจัยนี้แล้ว (ภาคผนวก ค)

ลักษณะของมาตรการ

มาตรการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ โดยเป็นมาตรการที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) แบ่งออกเป็น 2 มาตรการย่อย ได้แก่ มาตรการระดับที่คู่สัมพันธ์ดูเหมือนจะเข้าใจเกี่ยวกับตนได้ถูกต้อง จำนวน 5 ข้อ และมาตรการระดับการตรวจสอบความถูกต้อง (validation) จำนวน 5 ข้อ ที่เหลืออีก 2 ข้อเป็นข้อคำถามทั่วไป (general items)

ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 – 5 โดย 1 หมายถึง ไม่จริงเลย 5 หมายถึง จริงที่สุด

ตัวอย่างข้อคำถามมาตรการย่อยระดับที่คู่สัมพันธ์ดูเหมือนจะเข้าใจเกี่ยวกับตนได้ถูกต้อง “คนรักของฉันเห็นตัวตนที่แท้จริงของฉัน”

ตัวอย่างข้อคำถามมาตรการย่อยระดับการตรวจสอบความถูกต้อง “คนรักของฉันเห็นคุณค่าและเคารพในตัวฉันอย่างที่ฉันเป็น”

ตัวอย่างข้อคำถามทั่วไป “คนรักของฉันรับฟังฉัน”

Imelda et al. (2020) รายงานการตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดว่า ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) ที่ 0.96

ขณะที่ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ โดยได้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) และได้ผลวิเคราะห์ทางสถิติว่า มาตรการความพึงพอใจในชีวิตสมรส มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.97

การคำนวณคะแนนของมาตรการ

การคำนวณสามารถทำได้โดยการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนทุกข้อ โดยมีคะแนนเต็มคือ 5 คะแนน คะแนนที่สูงขึ้นบ่งบอกถึงการรับรู้ถึงความใกล้ชิดทางอารมณ์ที่มากขึ้น

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนก่อนการเก็บข้อมูล

- 1.1 ผู้วิจัยศึกษามาตรวัดและนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาข้อกระทงภาษาไทย
- 1.2 นำแบบวัดภาษาไทยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อแก้ไขและปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมต่อการเก็บข้อมูล ทำฟอร์มแบบสอบถามออนไลน์เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูล
- 1.3 นำเครื่องมือที่ได้ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ที่ใกล้เคียงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Pilot study) จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบภาษาและคุณภาพของเครื่องมือ
- 1.4 เมื่อเครื่องมือผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งแล้วจึงเริ่มเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมการวิจัย

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

- 2.1 ผู้วิจัยเผยแพร่แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและมาตรวัดทั้งหมดทางออนไลน์ผ่านกูเกิลฟอร์ม (Google Form)
- 2.2 ผู้เข้าร่วมการวิจัยแสดงความยินยอมที่จะตอบแบบสอบถามออนไลน์และตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ จะไม่มีการให้ระบุชื่อของผู้เข้าร่วมการวิจัยในแบบสอบถาม
- 2.3 บันทึกข้อมูลของแต่ละกลุ่ม และตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อให้ข้อมูลมีความพร้อมต่อการนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป
- 2.4 นำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรม R ในการคำนวณและวิเคราะห์ค่าทางสถิติต่าง ๆ

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานของตัวแปร ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยหาค่าจากใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple regression) กับตัวแปรทั้งหมด ได้แก่ การมีลูก รูปแบบความผูกพันแบบหลักหนี รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำ ทั้งคู่ ความใกล้ชิดทางอารมณ์ ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส ประเภทของครอบครัว และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์

บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง สัญชาติไทย อายุ 40-60 ปี มีสถานะแต่งงานแล้วหรือมีสถานะเป็นแบบการใช้ชีวิตร่วมกัน (Cohabitation) ซึ่งหมายถึง การใช้ชีวิตอยู่ฉันท์สามีภรรยา เป็นที่รับรู้ของสังคมและบุพการี เป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 160 คน โดยใช้แบบสอบถาม

ในส่วนแรกของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยสอบถามถึงอายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส ประเภทของครอบครัว และการมีลูก ซึ่งจากการวิเคราะห์ทางสถิติ ได้ผลข้อมูลจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N=160)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
40-45 ปี	75	46.90
46-51 ปี	56	35.00
52-57 ปี	20	12.50
มากกว่า 57	9	5.60
รวม	160	100
ศาสนา		
พุทธ	152	95.00
คริสต์	7	4.40
อิสลาม	1	0.60
รวม	160	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	15.60
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	118	73.80
สูงกว่าปริญญาตรี	17	10.60
รวม	160	100

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N=160) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส		
3-8 ปี	20	12.50
9-14 ปี	57	35.60
15-20 ปี	46	28.75
21-26 ปี	20	12.50
27-32 ปี	15	9.40
มากกว่า 32 ปี	2	1.25
รวม	160	100
ประเภทครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	100	62.50
ครอบครัวขยาย	60	37.50
รวม	160	100
การมีลูก		
ไม่มีลูก	20	12.50
มีลูก	140	87.50
รวม	160	100
บทบาททางเพศ		
บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย	29	18.10
บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง	22	13.75
บทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี	58	36.25
บทบาททางเพศแบบความเป็นชายและหญิงต่ำทั้งคู่	51	31.90
รวม	160	100

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามมาหาจำนวนและร้อยละ แล้วได้ผลออกมาดังที่เสนอในตารางที่ 9 ซึ่งจากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.90 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 95.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 73.80 มีระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส 9-14 ปี คิดเป็น

ร้อยละ 35.60 และมีประเภทของครอบครัวเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 62.50 และมีบุตร คิดเป็นร้อยละ 87.50

ในส่วนต่อมาของแบบสอบถาม เป็นส่วนของมาตรวัดทั้งหมด ได้แก่ ส่วนที่ 2 มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส (คะแนนที่เป็นไปได้คือ 7 ถึง 35 คะแนน) ส่วนที่ 3 มาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด (คะแนนที่เป็นไปได้ของรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลคือ 4 ถึง 28 คะแนน และคะแนนที่เป็นไปได้ของรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงคือ 6 ถึง 42 คะแนน) ส่วนที่ 4 มาตรวัดบทบาททางเพศ (คะแนนที่เป็นไปได้ของความเป็นหญิงคือ 5 ถึง 35 คะแนน และคะแนนที่เป็นไปได้ของความเป็นชายคือ 4 ถึง 28 คะแนน) ส่วนที่ 5 มาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์ (คะแนนที่เป็นไปได้คือ 5 ถึง 25 คะแนน) และส่วนที่ 6 มาตรวัดการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (คะแนนที่เป็นไปได้คือ 12 ถึง 60 คะแนน) ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ทางสถิติแล้ว จะได้ผลดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของตัวแปร

	$\bar{X}$	SD.	Max	Min
ความพึงพอใจในชีวิตสมรส	26.87	3.42	34.00	14.00
รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล	12.86	5.80	28.00	4.00
รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง	19.36	5.86	42.00	7.00
ความใกล้ชิดทางอารมณ์	19.74	3.41	25.00	5.00
การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์	46.27	7.62	60.00	14.00
ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส	16.22	7.20	36.00	3.00
ความเป็นหญิง	24.96	5.97	35.00	5.00
ความเป็นชาย	19.36	4.72	28.00	4.00

ผู้วิจัยนำตัวแปรจากตารางที่ 10 ได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิตสมรส รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง ความใกล้ชิดทางอารมณ์ ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อดูว่ามีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Multicollinearity) หรือไม่และได้ผลออกมดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (X_1)	-	-0.216**	-0.521**	0.473**	0.022	0.565**
รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (X_2)	-	-	0.345**	-0.160*	-0.193*	-0.086
รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (X_3)	-	-	-	-0.427**	0.064	-0.515**
ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (X_4)	-	-	-	-	0.008	0.790**
ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (X_5)	-	-	-	-	-	-0.051
การรับรู้การตอบสนองของคู่สมพันธ์ (X_6)	-	-	-	-	-	-

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

จากตารางที่ 11 ที่แสดง Correlation Matrix พบว่า ตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่ต่ำ-สูง ตั้งแต่ 0.008-0.790 และไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Multicollinearity) เนื่องจากค่าไม่เกิน 0.85 (Kline, 2005) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเอาตัวแปรไปเข้าสมการทำนาย ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การทำนายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง
(N=160)

ปัจจัยคัดสรร	B	SE.	β	t	Sig
ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Constant)	19.846	2.509		7.910	
การมีลูก	0.643	0.683	0.062	0.943	.347
รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล	-0.166	0.168	-0.070	-0.991	.323
รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง	-0.985	0.281	-0.281	-3.510	<.001
บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง	0.616	0.788	0.062	0.782	.436
บทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี	0.371	0.664	0.052	0.559	.577
บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง และความเป็นชายต่ำทั้งคู่	0.789	0.663	0.108	1.189	.236
ความใกล้ชิดทางอารมณ์	0.294	0.536	0.059	0.548	.585
ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส	0.019	0.032	0.041	0.609	.543
ประเภทของครอบครัว	-0.157	0.467	-0.022	-0.336	.737
การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์	2.160	0.605	0.401	3.571	<.001
R = .639 R ² = .409 Adjusted R ² = .369 SE. = 2.718					

เมื่อพบว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Multicollinearity) ผู้วิจัยจึงเอาตัวแปรไปเข้าสมการทำนายและได้ผลดังที่เสนอในตารางที่ 12 ซึ่งจากตารางที่ 12 พบว่า รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงและการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์เป็น 2 ตัวแปรที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงและการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์มาเข้าสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอีกครั้ง และได้ผลดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การทำนายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร (รูปแบบความผูกพันแบบหลักหนีและการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์) กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง (N=160)

ปัจจัยคัดสรร	B	SE.	β	t	Sig
ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Constant)	21.999	2.069		10.634	
รูปแบบความผูกพันแบบหลักหนี	-1.095	0.255	-0.312	-4.299	<.001
การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์	2.179	0.392	0.404	5.563	<.001

R = .625   R² = .391   Adjusted R² = .383   SE. = 2.688

จากตารางที่ 13 เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณใหม่ พบว่า การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์มีอำนาจการทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงสูงสุด โดยมีค่า B เท่ากับ 2.179 และรูปแบบความผูกพันแบบหลักหนีมีอำนาจการทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงรองลงมา โดยมีค่า B เท่ากับ -1.095 ทั้งนี้ ทั้ง 2 ตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง ได้ร้อยละ 39.10 (R² = 0.391) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ผู้วิจัยจึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่นำมาทำนายความสัมพันธ์ เขียนเป็นสมการดังนี้

$$\text{ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง} = 21.999 + 2.179 (\text{การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์}) - 1.095 (\text{รูปแบบความผูกพันแบบหลักหนี})$$

จากการวิจัย สามารถสรุปได้ว่า

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คือ การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ มีค่าสัมประสิทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ในเชิงบวก 2.179 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง เพิ่มขึ้น 2.179 หน่วย

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คือ รูปแบบความผูกพันแบบหลักหนี มีค่าสัมประสิทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ในเชิงลบ 1.095 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามมีรูปแบบความผูกพันแบบหลักหนี เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง ลดลง 1.095 หน่วย

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง โดยมีสมมติฐานการวิจัย คือ การมีลูก (Motherhood) รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Masculine) บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง (Feminine) บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี (Androgyny) บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional intimacy) ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (Length of Marriage) ประเภทของครอบครัว (Types of Families) และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived Partner Responsiveness) สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงได้

และจากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรส ได้ร้อยละ 39.10 ($R^2 = 0.391$) โดยการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ มีอำนาจการทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงสูงสุด โดยมีค่า B เท่ากับ 2.179 และรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงมีอำนาจการทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงรองลงมา โดยมีค่า B เท่ากับ -1.095 แสดงว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน และสามารถอภิปรายได้ว่า

การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived partner responsiveness)

จากผลการวิจัย การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้แบบมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยยิ่งมีการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์มากขึ้น ความพึงพอใจในชีวิตสมรสก็ยิ่งสูงขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายสาเหตุของผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ในโมเดลกระบวนการความใกล้ชิด (Model of intimacy process) ของ Reis & Shaver (1988) ได้มีการอธิบายว่า ความใกล้ชิดของคู่รักเกิดขึ้นจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ การเปิดเผยตัวตนส่วนตัว (Personal self-disclosure) และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived partner responsiveness) ต่อการเปิดเผยนั้น ซึ่งเมื่อฝ่ายหนึ่งแบ่งปันประสบการณ์หรือความรู้สึกส่วนตัวออกมา อีกฝ่ายก็จะแสดงปฏิกิริยาทางอารมณ์และพฤติกรรมออกมาด้วย จากนั้น ปฏิกิริยาทางอารมณ์และพฤติกรรมของคู่สัมพันธ์ดังกล่าวจะได้รับการประเมินผ่านการรับรู้ของบุคคลถึงความรู้สึกได้รับความเข้าใจ ยอมรับ และห่วงใย

การรับรู้ได้ว่าคู่สัมพันธ์จะตอบสนองด้วยความเข้าใจ ยอมรับ และห่วงใยส่งผลให้เกิดความใกล้ชิดในเชิงบวกระหว่างกันในความสัมพันธ์ เมื่อมีการเปิดเผยตัวตน ทั้งสองฝ่ายในความสัมพันธ์จะเป็นทั้งผู้รับการตอบสนองและผู้ให้การตอบสนอง ฉะนั้น เมื่อการรับรู้การตอบสนองของซึ่งกันและกันเพิ่มขึ้น ระดับความใกล้ชิดซึ่งกันและกันก็เพิ่มขึ้นด้วย (Reis & Shaver, 1988) ซึ่งความใกล้ชิดเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการปรับตัวและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เนื่องจากถ้าไม่มีสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดจะส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในความสัมพันธ์ (Laurenceau et al., 2005) จึงกล่าวได้ว่าการรับรู้ถึงการตอบสนองของคู่สัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นสามารถส่งผลให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงขึ้นได้ผ่านกระบวนการความใกล้ชิดระหว่างกัน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Imelda et al. (2020) ที่พบว่า บุคคลที่รับรู้ว่าคุณค่าของตนเองตอบสนองต่อความต้องการของตนมาก จะมีความพึงพอใจสูงขึ้นในความสัมพันธ์ และในทางตรงกันข้าม บุคคลที่ประเมินว่าคุณค่าของตนเองมีการตอบสนองต่อความต้องการของตนน้อยกว่า มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจต่ำกว่าในความสัมพันธ์

รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment)

จากผลการวิจัย รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสแบบมีความสัมพันธ์ทางลบได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการมีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงเพิ่มขึ้น จะทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง และเมื่อมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง จะทำให้มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงเพิ่มขึ้น

ผลสรุปดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีของ Grey (1987) และ Feeney & Collins (2003) เรื่องระบบสร้างแรงกระตุ้น (Motivational system) ของความปรารถนา (Appetitive) และความไม่พึงปรารถนา (Aversive) โดยความปรารถนาลำดับไปสู่การเข้าหา (Approach) และความไม่พึงปรารถนาลำดับสู่การหลีกเลี่ยง (Avoidant) ซึ่งอธิบายได้ว่า บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง มักจะมีแรงกระตุ้นให้หลีกเลี่ยงจากความไม่พึงปรารถนา โดยพวกเขาหลีกเลี่ยงในการดูแลเอาใจใส่ในคู่ของตนเพราะรู้สึกไม่สบายใจกับความทุกข์ใจของคู่ของตน และรับรู้ไปว่า การเข้าไปช่วยเหลือจะนำไปสู่ผลลัพธ์ในทางลบเพราะคู่ของตนพึ่งพาพวกเขามากเกินไป ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ความสัมพันธ์แบบคู่รักของบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงแย่งลง ส่งผลให้มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำลง

ในทางตรงกันข้าม ทฤษฎีดังกล่าวสามารถอธิบายผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้ได้ด้วยว่า ทำไมเมื่อมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง จะทำให้มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงเพิ่มขึ้น เพราะหากมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลงซึ่งสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นความไม่พึงปรารถนา (Aversive) ก็จะทำให้มีแรงกระตุ้นให้หลีกเลี่ยง (Avoidant) จากความไม่พึงปรารถนานั้นเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ การที่รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลงยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Kobak et al. (1993) ที่พบว่า ผู้ใหญ่ที่มีรูปแบบความผูกพันกับคนรักแบบหลีกเลี่ยง มีความพยายามที่จะปิดการทำงาน (deactivate) ระบบความผูกพัน เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับบุคคลใกล้ชิด ซึ่งการตอบสนองนี้นำไปสู่การเว้นระยะห่างทางความคิดและพฤติกรรมกับบุคคลที่ผูกพัน อีกทั้งยังละเลยความสำคัญของความสัมพันธ์ใกล้ชิด เพื่อลดการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ และปฏิเสธความต้องการความผูกพัน นำมาซึ่งความไว้วางใจในความสัมพันธ์ระดับต่ำ และทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลงในท้ายที่สุด

ขณะที่งานวิจัยของ Vollmann et al. (2019) ก็พบว่า รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส ในด้านการซาบซึ้ง (Gratitude) ต่อคู่ของตน กล่าวคือ ยิ่งคะแนนรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงสูง ความซาบซึ้งที่มีต่อคู่ของตนก็ยิ่งน้อยลง ซึ่งส่งผลทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลงตามไปด้วย

ทั้งนี้ ในตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ การมีลูก รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ ความใกล้ชิดทางอารมณ์ ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส และประเภทของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง ต่างจากงานวิจัยต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมมา ฉะนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม เช่น เมื่อพูดถึงชีวิตสมรส ในประเทศไทยมีความเชื่อที่กล่าวว่ไฟในออกย่นำออก ไฟนออกย่นำเข้า หมายถึงเรื่องราวไม่ดีภายในครอบครัวไม่ควรนำไปเล่าให้คนนอกบ้านฟัง และเรื่องราวไม่ดี ค่านินทาว่าร้ายที่คนภายนอกพูดถึงคนในครอบครัวก็ไม่ควรนำมาเล่าให้คนภายในครอบครัวฟัง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการตอบแบบสอบถามรวมถึงมิติอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องชีวิตสมรส และด้วยความที่สังคมไทยมีรากฐานมาจากสังคมเกษตรกรรมคนไทยจึงมีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันมากกว่าต่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลต่อตัวแปรต่างๆ โดยในส่วนนี้อาจจะสามารถนำไปทำการศึกษาวิจัยต่อไปได้อีกในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงแต่งงานแล้ว โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง สัญชาติไทย อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางหรืออายุ 40-60 ปี มีสถานะแต่งงานแล้วหรือมีสถานะเป็นแบบการใช้ชีวิตร่วมกัน (Cohabitation) ซึ่งหมายถึง การใช้ชีวิตอยู่ฉันท์สามีภรรยา เป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 160 คน ด้วยแบบสอบถาม โดยคัดเลือกปัจจัยจากการวิจัย และได้ปัจจัยคัดสรร ได้แก่ การมีลูก รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ ความใกล้ชิดทางอารมณ์ ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส ประเภทของครอบครัว และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงแต่งงานแล้ว

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น

1. การมีลูก (Motherhood)
2. รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment)
3. รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment)
4. บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Masculine)
5. บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง (Feminine)
6. บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี (Androgyny)
7. บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated)
8. ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional intimacy)
9. ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (Length of Marriage)
10. ประเภทของครอบครัว (Types of Families)
11. การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived Partner Responsiveness)

ตัวแปรตาม

1. ความพึงพอใจในชีวิตสมรส

สมมติฐานการวิจัย

การมีลูก (Motherhood) รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Masculine) บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง (Feminine) บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี (Androgyny) บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional intimacy) ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (Length of Marriage) ประเภทของครอบครัว (Types of Families) และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived Partner Responsiveness) สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงได้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้หญิง สัญชาติไทย ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางหรืออายุ 40–60 ปี มีสถานะแต่งงานแล้วหรือมีสถานะเป็นแบบการใช้ชีวิตร่วมกัน (Cohabitation) ซึ่งหมายถึง การใช้ชีวิตอยู่ฉันทสามีภรรยา เป็นที่รับรู้ของสังคมและบุพการี เป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 160 คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย 6 ส่วน

ส่วนที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ศาสนา รวมถึงระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรสและประเภทของครอบครัว

ส่วนที่ 2 มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ในมาตรวัดนี้ ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสตามแนวคิดของมาตรวัดแบบประเมินความสัมพันธ์ (Relationship Assessment Scale: RAS) ซึ่งได้รับการออกแบบจาก Vaughn และ Baier ในปี 1999

มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ผู้วิจัยได้พัฒนาเป็นข้อกระทงภาษาไทยและได้รับการตรวจสอบแล้วจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบไปด้วยคำถาม 7 ข้อ โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale)

5 ระดับ ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 - 5 แบ่งออกเป็นข้อคำถามทางบวก 5 ข้อ และข้อคำถามทางลบ 2 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดและพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ 0.74

ส่วนที่ 3 มาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด

ผู้วิจัยจะใช้มาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด ซึ่งได้รับการออกแบบจาก Fraley, Heffernan, Vicary และ Brumbaugh ในปี 2011 โดยมาตรวัดเหล่านี้ได้รับการพัฒนาเป็นข้อกระทงภาษาไทยแล้วโดย Huang, Sirikantraporn, Pichayayothin และ Turner-Cobb ซึ่งต่อมา Imelda, Bunditanukul และ Doowa ได้นำมาปรับปรุงในปี 2020 และผู้วิจัยได้รับการอนุญาตให้นำมาใช้ในงานวิจัยนี้แล้ว (ภาคผนวก ค)

มาตรวัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) แบ่งออกเป็น 2 มาตรย่อย ได้แก่ รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (avoidance attachment) 6 ข้อ และรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (anxiety attachment) 4 ข้อ ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 7 ระดับ เลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 - 7 โดย 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดและพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ 0.78 โดยมาตรย่อยรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง และแบบวิตกกังวล มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) ที่ 0.72 และ 0.89 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 มาตรวัดบทบาททางเพศ

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดตามแนวคิดของมาตรวัดบทบาททางเพศ ตามแนวทางของมาตรวัด Bem Sex - Role Inventory (1978)

มาตรวัดบทบาททางเพศ ประกอบด้วยข้อคำถามซึ่งเป็นคำสั้นๆ ที่แสดงถึงคุณลักษณะ 13 ข้อ โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) แบ่งออกเป็น 3 มาตรย่อย ได้แก่ มาตรวัดความเป็นชาย จำนวน 4 ข้อ มาตรวัดความเป็นหญิง จำนวน 5 ข้อ และมาตรวัดความเป็นกลาง 4 ข้อ ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 7 ระดับ เลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 - 7 โดย 1 หมายถึง ไม่ตรงกับบุคลิกของผู้ตอบเลย 7 หมายถึง ตรงกับกับบุคลิกของผู้ตอบเป็นอย่างมาก โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดและพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ 0.98

ส่วนที่ 5 มาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดตามแนวคิดของมาตรวัดความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional Intimacy Scale: EIS) ซึ่งได้รับการออกแบบจาก Sinclair และ Dowdy ในปี 2005

มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ผู้วิจัยได้พัฒนาเป็นข้อกระทงภาษาไทยและได้รับการตรวจสอบแล้วจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบไปด้วยคำถาม 5 ข้อ โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 - 5 โดยที่ 1 หมายถึง แทบไม่มีเลย 5 หมายถึง เป็นอย่างมาก โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดและพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ 0.93

ส่วนที่ 6 มาตรวัดการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์

ผู้วิจัยจะใช้มาตรวัดการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ซึ่งได้รับการออกแบบจาก Reis & Carmichael ในปี 2006 โดยมาตรวัดเหล่านี้ได้รับการพัฒนาเป็นข้อกระทงภาษาไทยแล้วโดย Imelda, Bunditanukul และ Doowa ในปี 2020 ซึ่งได้รับการอนุญาตให้นำมาใช้ในงานวิจัยนี้แล้วผ่านทาง แอปพลิเคชันไลน์ (Line) (ภาคผนวก ค)

มาตรวัดการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ โดยเป็นมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self-report) แบ่งออกเป็น 2 มาตรย่อย ได้แก่ มาตรวัดระดับที่คู่สัมพันธ์คูเหมือนจะเข้าใจเกี่ยวกับตนได้ถูกต้อง จำนวน 5 ข้อ และมาตรวัดระดับการตรวจสอบความถูกต้อง (validation) จำนวน 5 ข้อ ที่เหลืออีก 2 ข้อเป็นข้อคำถามทั่วไป (general items) ในแต่ละข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เลือกตอบได้ตั้งแต่ 1 - 5 โดย 1 หมายถึง ไม่จริงเลย 5 หมายถึง จริงที่สุด โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Reliability ของมาตรวัดและพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ 0.97

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนก่อนการเก็บข้อมูล
  - 1.1 ผู้วิจัยศึกษามาตรวัดและนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาข้อกระทงภาษาไทย
  - 1.2 นำแบบวัดภาษาไทยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อแก้ไขและปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมต่อการเก็บข้อมูล ทำฟอร์มแบบสอบถามออนไลน์เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูล
  - 1.3 นำเครื่องมือที่ได้ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ที่ใกล้เคียงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Pilot study) จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบภาษาและคุณภาพของเครื่องมือ
  - 1.4 เมื่อเครื่องมือผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งแล้วจึงเริ่มเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมการวิจัย
2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล
  - 2.1 ผู้วิจัยเผยแพร่แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและมาตรวัดทั้งหมดทางออนไลน์ผ่านกูเกิลฟอร์ม (Google Form)

2.2 ผู้เข้าร่วมการวิจัยแสดงความยินยอมที่จะตอบแบบสอบถามออนไลน์และตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ จะไม่มีการให้ระบุชื่อของผู้เข้าร่วมการวิจัยในแบบสอบถาม

2.3 บันทึกข้อมูลของแต่ละกลุ่ม และตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อให้ข้อมูลมีความพร้อมต่อการนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

2.4 นำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรม R ในการคำนวณและวิเคราะห์ค่าทางสถิติต่าง ๆ

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานของตัวแปร ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยหาค่าจากใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple regression) กับตัวแปรทั้งหมด ได้แก่ การมีลูก (Motherhood) รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant Attachment) รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล (Anxious Attachment) บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย (Masculine) บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง (Feminine) บทบาททางเพศแบบแอนโดจีนี (Androgyny) บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ความใกล้ชิดทางอารมณ์ (Emotional Intimacy) ระยะเวลาในการใช้ชีวิตสมรส (Length of Marriage) ประเภทของครอบครัว (Types of Families) และการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ (Perceived partner responsiveness)

ผลการวิจัย

เมื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple regression) จึงได้ผลการวิจัยว่า มี 2 ปัจจัยที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ ได้แก่ การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ซึ่งสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีอำนาจการทำนายสูงสุด ($B = 2.179$) และรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เช่นกัน โดยมีอำนาจการทำนายรองลงมา ($B = -1.095$) โดยทั้ง 2 ปัจจัยร่วมกันสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิง ได้ร้อยละ 39.10

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในเชิงปฏิบัติ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1.1 เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ค้นพบว่า การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงเพิ่มขึ้นตามได้ ทำให้บุคคลที่ต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีในชีวิตสมรสสามารถนำมาใช้โดยการตระหนักถึงความสำคัญของการตอบสนองต่อคู่สัมพันธ์ของตนเองให้มากขึ้น หากอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นฝ่ายตอบสนองต่อการเปิดเผยตัวตน ก็สามารถตระหนักได้ว่า การตอบสนองของเราจะได้รับการประเมินจากฝ่ายที่เปิดเผยตัวตน จึงควรทำให้อีกฝ่ายรู้สึกได้รับความเข้าใจ ยอมรับ และห่วงใยจากเรามากที่สุด ในอีกมุมหนึ่ง หากอยู่ในสถานการณ์ที่เราเป็นฝ่ายเปิดเผยตัวตน เราควรเข้าใจว่า ปฏิกริยาตอบสนองของผู้ตอบสนองโดยทั่วไปมาจากความต้องการ เป้าหมาย และความกลัวส่วนตัวของตน จึงเป็นไปได้ที่อาจจะมีความแตกต่างจากเรา หากมีมุมมองที่ไม่ตรงกันหรือรู้สึกว่ายากฝ่ายตอบสนองได้ไม่ดี ไม่แสดงถึงความเข้าใจ ยอมรับ และห่วงใยกัน ก็อาจควรพิจารณาถึงทางเลือกที่จะบอกให้อีกฝ่ายรู้เพื่อให้เกิดการแก้ไขและพัฒนา เพราะเรื่องนี้สามารถนำไปสู่ความไม่พึงพอใจในชีวิตสมรสที่มากขึ้นในอนาคตได้ สุดท้ายนี้ ในการสื่อสารกัน ทั้งสองฝ่ายต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ไม่ว่าจะฝ่ายเปิดเผยตัวตนหรือตอบสนองล้วนแสดงออกมาจากมุมมองส่วนตัวของแต่ละฝ่ายเป็นหลัก จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจมุมมองของกันและกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดระหว่างกัน และทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงขึ้นได้

1.2 เนื่องจากรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยหากผู้หญิงมีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงที่สูงขึ้นจะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ต่ำลง ฉะนั้น บุคคลที่รู้ว่าตนมีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงจึงควรพิจารณาและทบทวนความรู้สึกของตนเองให้ถี่ถ้วนมากขึ้นในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในชีวิตสมรส เพราะรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงสามารถบดบังและทำให้ไม่สามารถมองเห็นความเป็นจริงในการประเมินสถานการณ์ในความสัมพันธ์ได้ ซึ่งอาจนำไปสู่การสร้างระยะห่างกับอีกฝ่ายมากขึ้น ทั้งนี้ บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบนี้อาจจำเป็นต้องเปิดใจ ลดการพยายามควบคุม และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางอารมณ์กับอีกฝ่ายมากขึ้น นอกจากนี้ ควรพิจารณาถึงความคล้ายคลึงกันกับคู่สมรสมากขึ้น และไม่ยึดติดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างตัวเองกับคู่สมรสมากเกินไป เพราะเรื่องที่เกิดขึ้นแตกต่างกันมากอาจไม่เป็นจริงเสมอไปและมีสาเหตุมาจากการมีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงก็ได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบความผูกพันในฝั่งสามี หรือทั้งสามีภรรยา ประกอบกันด้วยเพราะนอกจากรูปแบบความผูกพันของตนแล้ว รูปแบบความผูกพันของคู่สมรสของฝ่ายหนึ่งอาจมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสอีกฝ่ายหนึ่งเช่นกัน

2.3 ควรทำการวิจัยโดยสำรวจบทบาททางเพศในคู่สมรสที่เป็นสามีด้วย เนื่องจากบทบาททางเพศของฝ่ายหนึ่งก็อาจมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งได้เช่นกัน

2.4 ควรทำการวิจัยถึงปัจจัยอื่นเพิ่มเติมอีก เพื่อหาแนวทางในการลดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครอบครัวให้มีความสุขและลดความขัดแย้งในครอบครัว

2.5 เนื่องจากการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงได้ อาจจะต้องทำการศึกษาต่อเพิ่มเติมว่าการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้จากปัจจัยใดได้บ้าง

2.6 ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมว่า การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้ชายได้หรือไม่ เพราะแม้การความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้หญิงมากขึ้น เพราะการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์ แต่ในผู้ชายการรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์อาจได้ผลแตกต่างกันไป

2.7 ควรศึกษาปัจจัยคัดสรรทั้งหมดของงานวิจัยนี้ในกลุ่มตัวอย่างอื่นเพิ่มเพื่อศึกษาว่า ปัจจัยคัดสรรที่ทำการทบทวนวรรณกรรมมามีผลทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสในกลุ่มตัวอย่างอื่นหรือไม่ เช่น ทำการศึกษาในเพศชาย หรือกลุ่มช่วงอายุที่แตกต่างกันจากงานวิจัยนี้

2.8 เนื่องจากผลการศึกษาของงานวิจัยนี้พบว่า การรับรู้การตอบสนองของคู่สัมพันธ์สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัย รวมถึงแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมการรับรู้การสนองของคู่สัมพันธ์

2.9 เนื่องจากผลการศึกษาของงานวิจัยนี้พบว่า รูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงเพิ่มเติม รวมถึงหาแนวทางที่จะลดผลกระทบของรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงที่มีต่อความสัมพันธ์

บรรณานุกรม

- Ali, P. A., McGarry, J., & Maqsood, A. (2022). Spousal Role Expectations and Marital Conflict: Perspectives of Men and Women. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(9-10), NP7082–NP7108. <https://doi.org/10.1177/0886260520966667>
- Arendell, T. (2000). Conceiving and Investigating Motherhood: The Decade's Scholarship. *Journal of Marriage and The Family - J MARRIAGE FAM*, 62, 1192-1207. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.01192.x>.
- Banase, R. (2004). Adult attachment and marital satisfaction: Evidence for dyadic configuration effects. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 273–282. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0265407504041388>
- Baucom, D. H., & Aiken, P. A. (1984). Sex role identity, marital satisfaction, and response to behavioral marital therapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 52(3), 438-444. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.52.3.438>
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of personality and social psychology*, 58(4), 644–663. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Dandurand, C., & Lafontaine, M. F. (2013). Intimacy and Couple Satisfaction: The Moderating Role of Romantic Attachment. *International journal of psychological studies*, 5, 74.
- Delle Fave, A., Brdar, I., Freire, T., Vella-Brodrick, D., & Wissing, M. (2011). The Eudaimonic and Hedonic Components of Happiness: Qualitative and Quantitative Findings. *Social Indicators Research*, 100, 185-207. <https://doi.org/10.1007/s11205-010-9632-5>
- Erikson, E. H. (1994). *Identity and the Life Cycle*. W. W. Norton & Company.
- Festinger, L. (1957). *A theory of cognitive dissonance*. Row, Peterson.
- Gordon, A. M., Impett, E. A., Kogan, A., Oveis, C., & Keltner, D. (2012). To have and to hold: Gratitude promotes relationship maintenance in intimate bonds. *Journal of personality and social psychology*, 103, 257–274.

- Harmon-Jones, E., & Mills, J. (1999). Cognitive dissonance: Progress on a pivotal theory in social psychology. *American Psychological Association*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/10318-000>
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and Family*, 50, 93-98.
- Imelda, F., Bunditanukul, M., & Doowa, P. (2020). Seeking Comfort in the Time of COVID: The Associations Between Adult Attachment Styles, COVID-19 -Related Stress, and Relationship Satisfaction Moderated by Perceived Partner Responsiveness [Senior Project Seeking Comfort in the Time of COVID: The Associations Between Adult Attachment Styles, COVID-19-Related Stress, and Relationship Satisfaction Moderated by Perceived Partner Responsiveness].
- Itzchakov, G., Reis, H., & Weinstein, N. (2021). How to Foster Perceived Partner Responsiveness: High-Quality Listening is Key. *Social and Personality Psychology Compass*. <https://doi.org/10.1111/spc3.12648>
- Kobak, R. R., Cole, H. E., Ferenz-Gillies, R., Fleming, W. S., & Gamble, W. (1993). Attachment and emotion regulation during mother-teen problem solving: a control theory analysis. *Child development*, 64(1), 231–245.
- Kurdek, L. A. (1999). The nature and predictors of the trajectory of change in marital quality for husbands and wives over the first 10 years of marriage. *Developmental psychology*, 35(5), 1283–1296. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.35.5.1283>
- Leary, M. R., & MacDonald, G. (2003). Individual differences in self-esteem: A review and theoretical integration. In M. R. Leary & J. P. Tangney (Eds.), *Handbook of self and identity* (pp. 401–418). The Guilford Press.
- Lee, S. A., Park, E., Ju, Y. J., Han, K., Yoon, H. J., & Kim, T. H. (2018). The association between satisfaction with husband's participation in housework and suicidal ideation among married working women in Korea. *Psychiatry Research*, 261, 541-546. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.01.039>
- Levenson, R. W., Carstensen, L. L., & Gottman, J. M. (1993). Long-term marriage: Age, gender, and satisfaction. *Psychology and Aging*, 8(2), 301–313. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.8.2.301>

- Mastur, H. I. R., Wafa, K. S. A., & Abdoulaye, K. (2020). Perceptions of divorcees towards factors leading to divorce in UAE. *Journal of Divorce & Remarriage*, 61(8), 582-592. <https://doi.org/10.1080/10502556.2020.1824205>
- Mikulincer, M. (1998). Attachment Working Models and the Sense of Trust: An Exploration of Interaction Goals and Affect Regulation. *Journal of personality and social psychology*, 74, 1209-1224. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.5.1209>
- Mikulovic, C. (2020). The Hierarchy of Needs from the 'Urge for Motherhood' perspective. *Journal of Experiential Psychotherapy*, 23(4), 44-50.
- Mohammadi, K., Samavi, A., & Ghazavi, Z. (2016). The Relationship Between Attachment Styles and Lifestyle With Marital Satisfaction. *Iranian Red Crescent medical journal*, 18(4), e23839. <https://doi.org/10.5812/ircmj.23839>
- Peterson, C. D., Baucom, D. H., Elliott, M. J., & et al. (1989). The relationship between sex role identity and marital adjustment. *Sex Roles*, 21, 775–787. <https://doi.org/10.1007/BF00289808>
- Rauer, A. J., Karney, B. R., Garvan, C. W., & Hou, W. (2008). Relationship risks in context: A cumulative risk approach to understanding relationship satisfaction. *Journal of Marriage and Family*, 70, 1122-1135.
- Reis, H. T., Lemay, E. P., & Finkenauer, C. (2017). Toward understanding: The importance of feeling understood in relationships. *Social and Personality Psychology Compass*(11), e12308. <https://doi.org/10.1111/spc3.12308>
- Reis, H. T., & Shaver, P. R. (1988). Intimacy as an interpersonal process. In S. Duck (Ed.), *Handbook of personal relationships* (pp. 367–389). Wiley.
- Rosenberg, M. (1979). *Components of Rosenberg's self-esteem scale. Conceiving the self*. Basic Books.
- Rusbult, C. E., Finkel, E. J., & Kumashiro, M. (2009). The Michelangelo phenomenon. *Current Directions in Psychological Science*, 18, 305–309.
- Sinclair, V. G., & Dowdy, S. W. (2005). Development and validation of the Emotional Intimacy Scale. *Journal of nursing measurement*, 13(3), 193–206. <https://doi.org/10.1891/jnum.13.3.193>

- Stern, B. B., Barak, B., & Gould, S. J. (1987). Sex Roles. 17, 503. <https://doi.org/10.1007/BF00287732>
- Sternberg, R. J. (2004). A Triangular Theory of Love. In H. T. Reis & C. E. Rusbult (Eds.), *Close relationships: Key readings* (pp. 213–227). Taylor & Francis.
- Stets, J., & Burke, P. (2014). *The Development of Identity Theory*. https://doi.org/10.1108/S0882-6145_2014_0000031002
- Stets, J., & Lee, J. (2021). The Mother Identity and Self-Esteem. https://doi.org/10.1007/978-3-030-76966-6_7
- Stets, J. E., & Tsushima, T. M. (2001). Negative emotion and coping responses within identity control theory. *Social Psychology Quarterly*, 64(3), 283–295. <https://doi.org/10.2307/3090117>
- Van Lissa, C. J., Keizer, R., Van Lier, P., Meeus, W., & Branje, S. (2019). The role of fathers' versus mothers' parenting in emotion-regulation development from mid-late adolescence: Disentangling between-family differences from within-family effects. *Developmental psychology*, 55(2), 377–389. <https://doi.org/10.1037/dev0000612>
- Victor, W. H., Kasey, B., Daniel, M., & Pablo, A. L.-P. r. (2016). The Role of Friendship, Trust, and Love in Happy German Marriages. *Marriage & Family Review*, 52(3), 262-304. <https://doi.org/10.1080/01494929.2015.1095268>
- Vollmann, M., Sprang, S., & van den Brink, F. (2019). Adult attachment and relationship satisfaction: The mediating role of gratitude toward the partner. *Journal of Social and Personal Relationships*, 36, 3875 - 3886.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
(Appendix A)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อคำถามคำถามศัพท์สำหรับใช้ในการพัฒนามาตรวัดบทบาททางเพศ (Bem, 1978)

1. เชื่อใจในตนเอง	31. เมตตากาภรณา
2. ปกป้องความเชื่อของตนเอง	32. ชอบปลอบใจผู้อื่น
3. ความเป็นอิสระ	33. พุดจาสุภาพอ่อนหวาน
4. มีความเป็นนักกีฬา	34. มีความอบอุ่น
5. กล้าแสดงออก	35. มีความนุ่มนวล
6. มีบุคลิกภาพเข้มแข็ง	36. ถูกหลอกได้ง่าย
7. ชอบใช้กำลัง	37. ทำตัวเหมือนเด็ก
8. ช่างวิเคราะห์	38. ไม่ใช่คำพูดที่หยาบคาย
9. มีความสามารถในการเป็นผู้นำ	39. รักเด็ก
10. กล้าที่จะเสี่ยง	40. อ่อนโยน
11. ง่ายที่จะตัดสินใจ	41. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
12. ความเพียงพอในตน	42. โกรธง่าย
13. ช่ม	43. มีมโนธรรมสำนึก
14. ความเข้มแข็งดังชาย	44. ชอบโอ้อวด
15. พร้อมยื่นหยัด	45. มีความสุข
16. ก้าวร้าว	46. ไม่สามารถคาดเดาได้
17. แสดงฐานะเป็นผู้นำ	47. นำเชื่อถือ
18. ความเป็นเอกเทศ	48. ซื่อจฉา
19. ชอบการแข่งขัน	49. ซื่อสัตย์
20. ทะเยอทะยาน	50. เก็บความลับเก่ง
21. ผ่อนปรนหรืออ่อนข้อให้ผู้อื่น	51. จริงใจ
22. ร่าเริงแจ่มใส มีชีวิตชีวา	52. เหย่อหยิ่ง หรือ อวดดี
23. ซื่อาย	53. นำชื่นชอบ
24. มีเสน่ห์ เป็นที่รักของบุคคลอื่น	54. เครื่องขริม
25. ไม่หวั่นไหวต่อคำยกยอ	55. ความเป็นมิตร
26. มีความจงรักภักดี	56. ไร้ประสิทธิภาพ
27. อ่อนโยนดังหญิง	57. ปรับตัวง่าย
28. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น	58. ไม่เป็นระบบ
29. รับรู้ไวต่อความต้องการของผู้อื่น	59. มีไหวพริบดี
30. เข้าใจผู้อื่น	60. มีระเบียบแบบแผนตามประเพณีนิยม

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชาย ระบุว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
6	มีบุคลิกภาพ เข้มแข็ง	4.40	1.12	5.33	1.11	-2.29*
9	มีความสามารถ ในการเป็นผู้นำ	3.80	1.01	5.40	1.12	-4.10***
10	กล้าที่จะเสี่ยง	4.13	0.92	5.53	0.83	-4.38***
14	ความเข้มแข็งตั้ง ชาย	3.27	1.39	4.87	1.06	-3.55**
17	แสดงฐานะเป็น ผู้นำ	3.87	1.13	5.53	1.19	-3.95***
18	มีความเป็น เอกเทศ	3.60	1.18	4.67	1.45	-2.21*
19	ชอบการแข่งขัน	3.67	1.18	4.73	1.39	-2.27*
20	ทะเยอทะยาน	4.20	1.15	6.07	0.88	-4.99***
54	เคร่งขรึม	2.60	0.99	5.73	0.70	-
						10.02***

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$ *** $p \leq .001$

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายรับรู้ว่าเป็น
ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
22	ร่าเริงแจ่มใส มี ชีวิตชีวา	6.33	0.82	4.07	0.96	6.96***
23	ซื่อาย	3.93	0.70	2.13	1.06	5.48***
27	อ่อนโยนดังหญิง	5.27	1.03	3.47	1.73	3.47**
30	เข้าใจผู้อื่น	6.27	0.80	4.47	0.99	5.48***
32	ชอบปลอบใจผู้อื่น	6.13	0.74	4.13	0.64	7.90***
33	พูดจาสุภาพ อ่อนหวาน	6.20	0.77	4.00	0.65	8.40***
38	ไม่ใช้คำพูดที่หยาบ คาย	5.80	0.86	3.53	1.41	5.32***
39	รักเด็ก	6.13	0.74	3.47	0.74	9.83***
40	อ่อนโยน	5.40	1.12	4.40	1.30	2.26*

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$ *** $p \leq .001$

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายรับรู้ว่าเป็น
ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	เชื่อใจในตนเอง	5.20	1.37	5.33	1.45	-0.26
2	ปกป้องความเชื่อ ของตนเอง	5.00	1.25	5.27	1.49	-0.53
3	ความเป็นอิสระ	5.07	1.44	4.87	1.51	0.37
4	มีความเป็น นักกีฬา	4.53	1.25	5.27	1.16	-1.67
5	กล้าแสดงออก	4.73	1.49	4.93	1.22	-0.40
7	ชอบใช้กำลัง	2.27	1.28	2.87	2.03	-0.97

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายรับรู้ว่าเป็น
ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8	ช่างวิเคราะห์	4.67	1.05	5.07	1.28	-0.94
11	ง่ายที่จะตัดสินใจ	4.60	1.84	5.13	1.73	-0.82
12	ความเพียงพอใน ตน	4.87	1.60	4.87	1.51	0.00
13	ข่ม	2.13	1.36	2.40	1.80	-0.46
15	พร้อมยื่นหยัด	4.67	1.68	5.33	1.23	-1.24
16	ก้าวร้าว	2.13	1.36	2.40	1.99	-0.43
21	ผ่อนปรนหรืออ่อน ข้อให้ผู้อื่น	4.60	0.99	4.60	1.45	0.00
24	มีเสน่ห์ เป็นที่รัก ของบุคคลอื่น	5.13	1.55	4.93	1.44	0.37
25	ไม่หวั่นไหวต่อคำ ยกยอ	4.40	1.30	4.53	1.51	-0.26
26	มีความจงรักภักดี	5.40	1.50	5.00	1.65	0.69
28	เห็นอกเห็นใจผู้อื่น	5.73	1.16	5.40	1.50	0.68
29	รับรู้ใจต่อความ ต้องการของผู้อื่น	5.13	0.99	4.93	1.39	0.45
31	เมตตากรุณา	5.47	1.13	5.13	1.46	0.70
34	มีความอบอุ่น	5.53	1.06	5.33	1.54	0.41
35	มีความนุ่มนวล	5.53	1.13	5.07	1.67	0.90
36	ถูกหลอกได้ง่าย	2.87	1.92	2.53	1.64	0.51
37	ทำตัวเหมือนเด็ก	3.87	1.85	3.20	1.32	1.14
41	ชอบช่วยเหลือ ผู้อื่น	5.53	1.06	4.93	1.44	1.30
42	โกรธง่าย	3.07	1.83	2.47	1.73	0.92
43	มีมโนธรรมสำนึก	5.47	1.19	5.27	1.44	0.42

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายรับรู้ว่าเป็น
ลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
44	ชอบโอ้อวด	2.73	1.75	2.40	1.76	0.52
45	มีความสุข	5.73	1.10	5.60	1.30	0.30
46	ไม่สามารถคาดเดา ได้	3.13	1.55	3.27	1.67	-0.23
47	น่าเชื่อถือ	5.27	1.58	5.47	1.19	-0.39
48	ซื่อฉลาด	2.53	1.88	2.40	1.92	0.19
49	ซื่อสัตย์	5.47	1.46	5.33	1.40	0.26
50	เก็บความลับเก่ง	4.80	1.70	5.20	1.52	-0.68
51	จริงใจ	5.73	1.22	5.60	1.35	0.28
52	เหยื่อหยิ่ง หรือ อวดดี	2.27	1.53	2.40	1.80	-0.22
53	น่าชื่นชอบ	5.20	1.15	4.93	1.44	0.56
55	มีความเป็นมิตร	5.47	1.30	5.27	1.33	0.42
56	ไร้ประสิทธิภาพ	1.87	1.36	2.20	1.47	-0.64
57	ปรับตัวง่าย	5.20	1.37	5.00	1.73	0.35
58	ไม่เป็นระบบ	2.40	1.72	2.33	1.76	0.10
59	มีไหวพริบดี	5.47	1.41	5.07	1.39	0.78
60	มีระเบียบแบบ แผนตามประเพณี นิยม	3.93	1.53	3.87	1.73	0.11

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าหญิง

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
9	มีความสามารถใน การเป็นผู้นำ	4.20	0.77	6.20	0.77	-7.07***
14	ความเข้มแข็งตั้ง ชาย	3.80	1.01	5.53	0.92	-4.91***
19	ชอบการแข่งขัน	4.13	0.74	5.80	0.94	-5.38***
20	ทะเยอทะยาน	4.40	1.06	6.13	0.83	-4.99***

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$ *** $p \leq .001$

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชาย

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
22	ร่าเริงแจ่มใส มีชีวิตชีวา	6.33	0.72	4.40	0.99	6.12***
28	เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น	6.47	0.64	4.93	0.96	5.14***
32	ชอบปλοบใจ ผู้อื่น	6.00	0.93	5.00	0.93	2.96**
38	ไม่ใช่คำพูดที่ หยาบคาย	6.13	0.83	3.67	1.18	6.63***
39	รักเด็ก	5.60	0.91	4.00	1.36	3.78***
40	อ่อนโยน	6.00	0.85	4.67	0.82	4.39***

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$ *** $p \leq .001$

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	เชื่อใจในตนเอง	5.47	1.06	5.67	1.05	-0.52
2	ปกป้องความ เชื่อของตนเอง	5.53	1.30	5.60	0.99	-0.16
3	ความเป็นอิสระ	5.33	1.23	5.40	0.91	-0.17
4	มีความเป็น นักกีฬา	4.73	1.22	5.47	0.99	-1.80
5	กล้าแสดงออก	5.67	0.98	5.67	1.05	0.00
6	มีบุคลิกภาพ เข้มแข็ง	5.93	0.88	6.00	1.00	-0.19
7	ชอบใช้กำลัง	2.27	1.39	2.47	1.68	-0.35
8	ช่างวิเคราะห์	5.53	1.36	5.93	0.96	-0.93
10	กล้าที่จะเสี่ยง	4.87	1.41	5.40	0.99	-1.20
11	ง่ายที่จะ ตัดสินใจ	5.07	1.16	5.27	1.03	-0.50
12	ความเพียงพอ ในตน	5.80	1.15	5.67	1.11	0.32
13	ข่ม	2.60	1.68	2.73	2.02	-0.20
15	พร้อมยื่นหยัด	5.47	1.36	5.93	1.10	-1.04
16	ก้าวร้าว	1.87	1.30	1.80	1.37	0.14
17	แสดงฐานะเป็น ผู้นำ	5.60	1.30	5.80	1.21	-0.44
18	มีความเป็น เอกเทศ	5.00	1.36	5.40	1.55	-0.75
21	ผ่อนปรนหรือ อ่อนข้อให้ผู้อื่น	5.40	1.35	4.93	0.80	1.15
23	ขี้อาย	3.07	0.80	2.47	0.92	1.91

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
24	มีเสน่ห์ เป็นที่ รักของบุคคล อื่น	6.00	1.13	5.73	1.33	0.59
25	ไม่หวั่นไหวต่อ คำยกยอ	5.47	0.99	5.33	1.40	0.30
26	มีความ จงรักภักดี	5.53	0.83	5.73	0.96	-0.61
27	อ่อนโยนตั้ง หญิง	5.40	1.24	4.80	1.15	1.37
29	รับรู้ไว้ต่อความ ต้องการของ ผู้อื่น	6.20	0.86	6.00	0.76	0.68
30	เข้าใจผู้อื่น	6.47	0.74	6.13	0.74	1.23
31	เมตตากรุณา	6.13	0.99	6.13	0.83	0.00
33	พูดจาสุภาพ อ่อนหวาน	5.87	1.19	5.60	1.24	0.60
34	มีความอบอุ่น	6.27	0.88	6.53	0.83	-0.85
35	มีความนุ่มนวล	5.87	0.99	5.40	1.35	1.08
36	ถูกหลอกได้ง่าย	2.80	2.01	2.67	2.06	0.18
37	ทำตัวเหมือน เด็ก	3.33	1.68	2.47	1.30	1.58
41	ชอบช่วยเหลือ ผู้อื่น	6.07	1.03	6.00	0.93	0.19
42	โกรธง่าย	2.73	1.83	2.07	1.67	1.04
43	มีมโนธรรม สำนึก	6.33	0.98	6.20	0.86	0.40
44	ชอบโอ้อวด	2.07	1.44	2.07	1.67	0.00
45	มีความสุข	6.07	1.22	6.13	0.92	-0.17

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลำดับข้อใน แบบสอบถาม	ลักษณะ	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
46	ไม่สามารถคาดเดาได้	3.80	2.01	4.40	1.64	-0.90
47	น่าเชื่อถือ	6.00	1.07	6.47	0.64	-1.45
48	ซื่อจรรยา	1.93	1.10	1.73	1.10	0.50
49	ซื่อสัตย์	5.80	1.26	6.27	1.10	-1.08
50	เก็บความลับเก่ง	6.13	0.64	6.13	1.13	0.00
51	จริงใจ	6.67	0.62	6.47	0.92	0.70
52	เหยื่อหยิ่ง หรือ อวดดี	2.40	1.68	1.93	1.53	0.79
53	น่าชื่นชอบ	5.87	1.19	5.67	1.18	0.46
54	เคร่งขรึม	4.60	1.50	4.53	2.03	0.10
55	มีความเป็นมิตร	6.13	0.92	5.93	1.16	0.52
56	ไร้ประสิทธิภาพ	2.00	1.46	2.13	2.17	-0.20
57	ปรับตัวง่าย	6.40	0.91	6.13	0.99	0.77
58	ไม่เป็นระบบ	2.60	1.64	2.87	2.36	-0.36
59	มีไหวพริบดี	6.00	1.13	6.33	0.82	-0.92
60	มีระเบียบแบบ แผนตาม ประเพณีนิยม	5.47	1.41	5.47	1.41	0.00

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. เชื่อใจในตนเอง	เพศชาย	5.20	1.37	5.33	1.45	-0.26
	เพศหญิง	5.47	1.06	5.67	1.05	-0.52
	รวม	5.33	1.21	5.50	1.25	-0.52
2. ปกป้องความเชื่อของตนเอง	เพศชาย	5.00	1.25	5.27	1.49	-0.53
	เพศหญิง	5.53	1.30	5.60	0.99	-0.16
	รวม	5.27	1.28	5.43	1.25	-0.51
3. ความเป็นอิสระ	เพศชาย	5.07	1.44	4.87	1.51	0.37
	เพศหญิง	5.33	1.23	5.40	0.91	-0.17
	รวม	5.20	1.32	5.13	1.25	0.20
5. กล้าแสดงออก	เพศชาย	4.73	1.49	4.93	1.22	-0.40
	เพศหญิง	5.67	0.98	5.67	1.05	0.00
	รวม	5.20	1.32	5.30	1.18	-0.31
7. ชอบใช้กำลัง	เพศชาย	2.27	1.28	2.87	2.03	-0.97
	เพศหญิง	2.27	1.39	2.47	1.68	-0.35
	รวม	2.27	1.31	2.67	1.84	-0.97
8. ช่างวิเคราะห์	เพศชาย	4.67	1.05	5.07	1.28	-0.94
	เพศหญิง	5.53	1.36	5.93	0.96	-0.93
	รวม	5.10	1.27	5.50	1.20	-1.26

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11. ง่ายที่จะตัดสินใจ	เพศชาย	4.60	1.84	5.13	1.73	-0.82
	เพศหญิง	5.07	1.16	5.27	1.03	-0.50
	รวม	4.83	1.53	5.20	1.40	-0.97
12. ความเพียงพอในตน	เพศชาย	4.87	1.60	4.87	1.51	0.00
	เพศหญิง	5.80	1.15	5.67	1.11	0.32
	รวม	5.33	1.45	5.27	1.36	0.18
13. ชุ่ม	เพศชาย	2.13	1.36	2.40	1.80	-0.46
	เพศหญิง	2.60	1.68	2.73	2.02	-0.20
	รวม	2.37	1.52	2.57	1.89	-0.45
15. พร้อมยื่นหยัด	เพศชาย	4.67	1.68	5.33	1.23	-1.24
	เพศหญิง	5.47	1.36	5.93	1.10	-1.04
	รวม	5.07	1.55	5.63	1.19	-1.59
16. ก้าวร้าว	เพศชาย	2.13	1.36	2.40	1.99	-0.43
	เพศหญิง	1.87	1.30	1.80	1.37	0.14
	รวม	2.00	1.31	2.10	1.71	-0.25
21. ผ่อนปรนหรืออ่อนข้อให้ผู้อื่น	เพศชาย	4.60	0.99	4.60	1.45	0.00
	เพศหญิง	5.40	1.35	4.93	0.80	1.15
	รวม	5.00	1.23	4.77	1.17	0.75

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
24. มีเสน่ห์ เป็นที่รักของบุคคลอื่น	เพศชาย	5.13	1.55	4.93	1.44	0.37
	เพศหญิง	6.00	1.13	5.73	1.33	0.59
	รวม	5.57	1.41	5.33	1.42	0.64
25. ไม่หวั่นไหวต่อคำยกยอ	เพศชาย	4.40	1.30	4.53	1.51	-0.26
	เพศหญิง	5.47	0.99	5.33	1.40	0.30
	รวม	4.93	1.26	4.93	1.48	0.00
26. มีความจงรักภักดี	เพศชาย	5.40	1.50	5.00	1.65	0.69
	เพศหญิง	5.53	0.83	5.73	0.96	-0.61
	รวม	5.47	1.20	5.37	1.38	0.30
29. รับรู้ไวด่ต่อความต้องการของผู้อื่น	เพศชาย	5.13	0.99	4.93	1.39	0.45
	เพศหญิง	6.20	0.86	6.00	0.76	0.68
	รวม	5.67	1.06	5.47	1.22	0.68
31. เมตตากรุณา	เพศชาย	5.47	1.13	5.13	1.46	0.70
	เพศหญิง	6.13	0.99	6.13	0.83	0.00
	รวม	5.80	1.10	5.63	1.27	0.54
34. มีความอบอุ่น	เพศชาย	5.53	1.06	5.33	1.54	0.41
	เพศหญิง	6.27	0.88	6.53	0.83	-0.85
	รวม	5.90	1.03	5.93	1.36	-0.11

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
35. มีความนุ่มนวล	เพศชาย	5.53	1.13	5.07	1.67	0.90
	เพศหญิง	5.87	0.99	5.40	1.35	1.08
	รวม	5.70	1.06	5.23	1.50	1.39
36. ถูกหลอกได้ง่าย	เพศชาย	2.87	1.92	2.53	1.64	0.51
	เพศหญิง	2.80	2.01	2.67	2.06	0.18
	รวม	2.83	1.93	2.60	1.83	0.48
37. ทำตัวเหมือนเด็ก	เพศชาย	3.87	1.85	3.20	1.32	1.14
	เพศหญิง	3.33	1.68	2.47	1.30	1.58
	รวม	3.60	1.75	2.83	1.34	1.90
41. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น	เพศชาย	5.53	1.06	4.93	1.44	1.30
	เพศหญิง	6.07	1.03	6.00	0.93	0.19
	รวม	5.80	1.06	5.47	1.31	1.08
42. โกรธง่าย	เพศชาย	3.07	1.83	2.47	1.73	0.92
	เพศหญิง	2.73	1.83	2.07	1.67	1.04
	รวม	2.90	1.81	2.27	1.68	1.41
43. มีมโนธรรมสำนึก	เพศชาย	5.47	1.19	5.27	1.44	0.42
	เพศหญิง	6.33	0.98	6.20	0.86	0.40
	รวม	5.90	1.16	5.73	1.26	0.53

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
44. ชอบไอ้อวด	เพศชาย	2.73	1.75	2.40	1.76	0.52
	เพศหญิง	2.07	1.44	2.07	1.67	0.00
	รวม	2.40	1.61	2.23	1.70	0.39
45. มีความสุข	เพศชาย	5.73	1.10	5.60	1.30	0.30
	เพศหญิง	6.07	1.22	6.13	0.92	-0.17
	รวม	5.90	1.16	5.87	1.14	0.11
46. ไม่สามารถคาดเดาได้	เพศชาย	3.13	1.55	3.27	1.67	-0.23
	เพศหญิง	3.80	2.01	4.40	1.64	-0.90
	รวม	3.47	1.80	3.83	1.72	-0.81
47. น่าเชื่อถือ	เพศชาย	5.27	1.58	5.47	1.19	-0.39
	เพศหญิง	6.00	1.07	6.47	0.64	-1.45
	รวม	5.63	1.38	5.97	1.07	-1.05
48. ขี้ใจฉาน	เพศชาย	2.53	1.88	2.40	1.92	0.19
	เพศหญิง	1.93	1.10	1.73	1.10	0.50
	รวม	2.23	1.55	2.07	1.57	0.41
49. ซื่อสัตย์	เพศชาย	5.47	1.46	5.33	1.40	0.26
	เพศหญิง	5.80	1.26	6.27	1.10	-1.08
	รวม	5.63	1.35	5.80	1.32	-0.48

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
50. เก็บความลับเก่ง	เพศชาย	4.80	1.70	5.20	1.52	-0.68
	เพศหญิง	6.13	0.64	6.13	1.13	0.00
	รวม	5.47	1.43	5.67	1.40	-0.55
51. จริงใจ	เพศชาย	5.73	1.22	5.60	1.35	0.28
	เพศหญิง	6.67	0.62	6.47	0.92	0.70
	รวม	6.20	1.06	6.03	1.22	0.56
52. เหยื่อเหยียง หรือ อวดดี	เพศชาย	2.27	1.53	2.40	1.80	-0.22
	เพศหญิง	2.40	1.68	1.93	1.53	0.79
	รวม	2.33	1.58	2.17	1.66	0.40
53. น่าชื่นชอบ	เพศชาย	5.20	1.15	4.93	1.44	0.56
	เพศหญิง	5.87	1.19	5.67	1.18	0.46
	รวม	5.53	1.20	5.30	1.34	0.71

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของลักษณะ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงรับรู้ตรงกันว่า เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงไม่แตกต่างกัน (ต่อ)

ลักษณะ	กลุ่มตัวอย่าง	พึงปรารถนาสำหรับหญิง		พึงปรารถนาสำหรับชาย		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
55. มีความเป็นมิตร	เพศชาย	5.47	1.30	5.27	1.33	0.42
	เพศหญิง	6.13	0.92	5.93	1.16	0.52
	รวม	5.80	1.16	5.60	1.28	0.64
56. ไร้ประสิทธิภาพ	เพศชาย	1.87	1.36	2.20	1.47	-0.64
	เพศหญิง	2.00	1.46	2.13	2.17	-0.20
	รวม	1.93	1.39	2.17	1.82	-0.56
57. ปรับตัวง่าย	เพศชาย	5.20	1.37	5.00	1.73	0.35
	เพศหญิง	6.40	0.91	6.13	0.99	0.77
	รวม	5.80	1.30	5.57	1.50	0.64
58. ไม่เป็นระบบ	เพศชาย	2.40	1.72	2.33	1.76	0.10
	เพศหญิง	2.60	1.64	2.87	2.36	-0.36
	รวม	2.50	1.66	2.60	2.06	-0.21
59. มีไหวพริบดี	เพศชาย	5.47	1.41	5.07	1.39	0.78
	เพศหญิง	6.00	1.13	6.33	0.82	-0.92
	รวม	5.73	1.28	5.70	1.29	0.10
60. มีระเบียบแบบแผนตามประเพณีนิยม	เพศชาย	3.93	1.53	3.87	1.73	0.11
	เพศหญิง	5.47	1.41	5.47	1.41	0.00
	รวม	4.70	1.64	4.67	1.75	0.08

ภาคผนวก ข
(Appendix B)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

6. คุณรักคู่ของคุณมากแค่ไหน?

ไม่มาก	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากมาย
1	2	3	4	5

7. ความสัมพันธ์กับคู่ของคุณมีปัญหาเล็กน้อยเพียงใด?

น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	เยอะ	เยอะมาก
1	2	3	4	5

3. แบบสอบถามรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิด (ECR-RS)

กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับคู่รักของท่าน

ในแต่ละคำถามให้ระบุคะแนน ตั้งแต่ 1 ถึง 7 คะแนน ว่าท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความแต่ละข้อ
มากน้อยเพียงใดหากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ตอบ 1 และหากเห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ตอบ 7

คำชี้แจง เลือกรหัสเลขที่ตอบคำถามของคุณได้ดีที่สุด

ข้อคำถาม	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ฉันมักพุดคุยถึงปัญหาและความวิตกกังวลที่ฉันมีกับคนคนนี้	1	2	3	4	5	6	7
2. ฉันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนคนนี้	1	2	3	4	5	6	7
3. ในยามคับขันฉันสามารถหันไปพึ่งพาคนคนนี้ได้	1	2	3	4	5	6	7
4. ฉันสามารถพึ่งพาคนคนนี้ได้อย่างง่ายดาย	1	2	3	4	5	6	7
5. ฉันเลือกที่จะไม่แสดงให้คนคนนี้เห็นถึงความรู้สึกใดๆ ในใจของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
6. ฉันรู้สึกลำบากใจที่จะเปิดใจให้กับคนคนนี้	1	2	3	4	5	6	7
7. ฉันกลัวว่าคนคนนี้อาจจะทอดทิ้งฉัน	1	2	3	4	5	6	7
8. ฉันกังวลว่าคนคนนี้จะไม่ห่วงใยฉัน มากเท่ากับที่ฉันห่วงใยเขา	1	2	3	4	5	6	7
9. ฉันมักกังวลว่าคนคนนี้ได้ห่วงใยในตัวฉันจริงๆ	1	2	3	4	5	6	7
10. ฉันไม่สามารถเชื่อใจคนคนนี้ได้อย่างสนิทใจ	1	2	3	4	5	6	7

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามบทบาททางเพศ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าลักษณะต่างๆ ในแบบสอบถามเหล่านี้ตรงสำหรับตัวท่านมากน้อยเพียงใด แล้วใส่เครื่องหมายลงในช่องที่ท่านคิดว่าเป็นจริงสำหรับตัวท่านมากที่สุด

ลักษณะ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
1. มีความสามารถในการเป็นผู้นำ	1	2	3	4	5	6	7
2. มีความเข้มแข็งดั่งชาย	1	2	3	4	5	6	7
3. ชอบการแข่งขัน	1	2	3	4	5	6	7
4. ทะเยอทะยาน	1	2	3	4	5	6	7
5. ร่าเริงแจ่มใส มีชีวิตชีวา	1	2	3	4	5	6	7
6. ชอบปลอบใจผู้อื่น	1	2	3	4	5	6	7
7. ไม่ใช้คำพูดที่หยาบคาย	1	2	3	4	5	6	7
8. รักเด็ก	1	2	3	4	5	6	7
9. อ่อนโยน	1	2	3	4	5	6	7
10. มีความอบอุ่น	1	2	3	4	5	6	7
11. มีไหวพริบดี	1	2	3	4	5	6	7
11. ก้าวร้าว	1	2	3	4	5	6	7
12. ไม่เป็นระบบ	1	2	3	4	5	6	7

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความใกล้ชิดทางอารมณ์

คำชี้แจง กากบาทหรือวงกลมเลือกหมายเลขที่ตอบคำถามของคุณได้ดีที่สุด

ข้อคำถาม	แทบไม่มีเลย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	พอสมควร	เป็น อย่างมาก
1. บุคคลนี้ยอมรับฉันอย่าง ที่ฉันเป็นโดยไม่มีข้อแม้	1	2	3	4	5
2. ฉันสามารถแสดงถึง ความคิดและความรู้สึกที่ แท้จริงกับคนๆ นี้ได้อย่าง เปิดเผย	1	2	3	4	5
3. ฉันรู้ว่าคนๆ นี้ห่วงใยฉัน อย่างแท้จริง	1	2	3	4	5
4. ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม ฉันรู้ ว่าคนๆ นี้เต็มใจที่จะช่วยฉัน	1	2	3	4	5
5. ฉันรู้สึกว่าคุณคิดและ ความรู้สึกของฉันได้รับการ รับรองและเข้าใจจากคนๆ นี้	1	2	3	4	5

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการวัดการตอบสนองของคู่สัมพันธ์

คำชี้แจง กากบาทหรือวงกลมเลือกหมายเลขที่ตอบคำถามของคุณได้ดีที่สุด

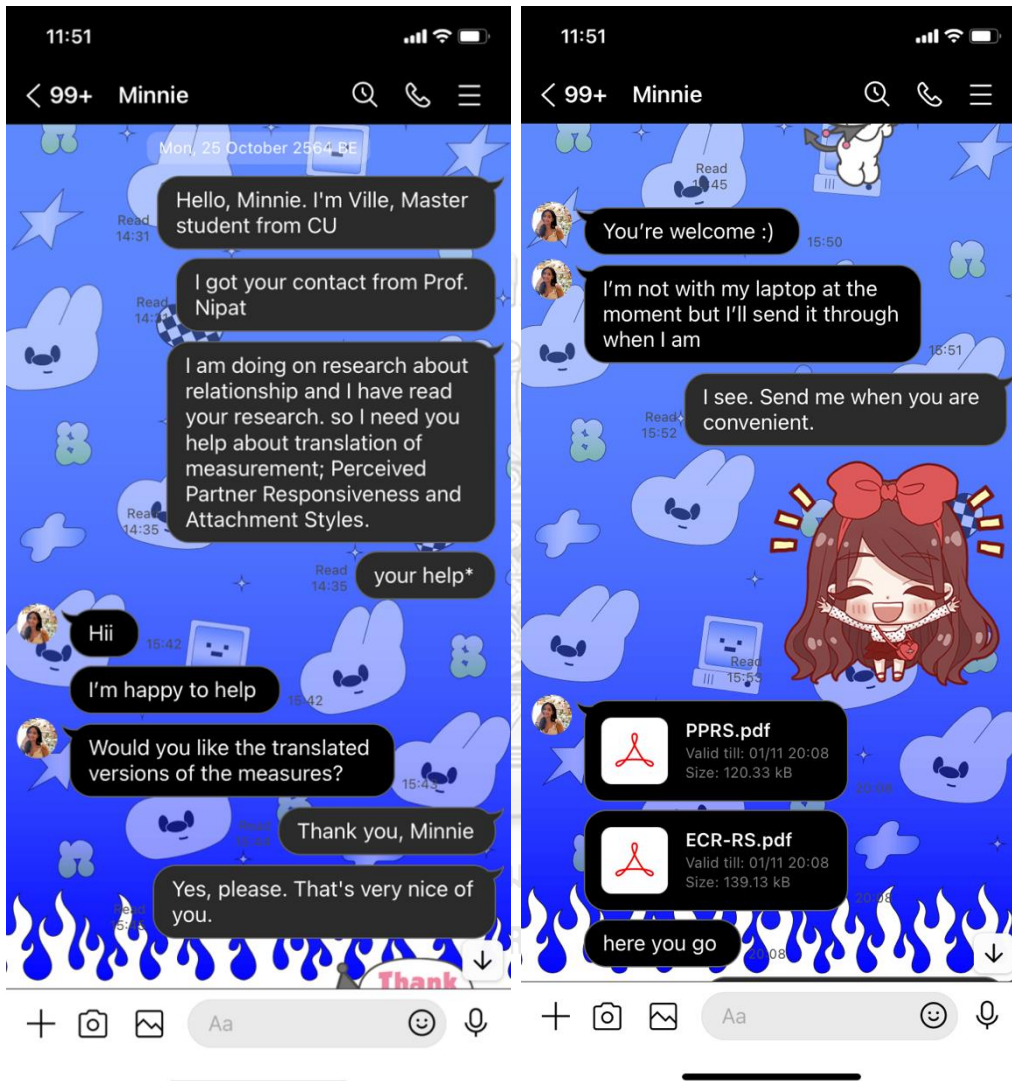
ข้อความคำถาม	แทบไม่มีเลย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	พอสมควร	เป็นอย่างมาก
1. คนรักของฉันรับฟังฉัน	1	2	3	4	5
2. คนรักของฉันสนองต่อความต้องการของฉัน	1	2	3	4	5
3. คนรักของฉันเห็นตัวตนที่แท้จริงของฉัน	1	2	3	4	5
4. คนรักของฉันรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวฉัน	1	2	3	4	5
5. คนรักของฉันเข้าใจฉัน	1	2	3	4	5
6. คนรักของฉันมีมุมมองในเรื่องต่างๆ ที่ตรงกัน	1	2	3	4	5
7. คนรักของฉันรู้จักฉันดี	1	2	3	4	5
8. คนรักของฉันคอยเติมความมั่นใจให้ฉัน ถึงแม้ฉันจะมีข้อบกพร่องก็ตาม	1	2	3	4	5
9. คนรักของฉันเห็นคุณค่าและเคารพในตัวฉันอย่างเต็มที่ฉันเป็น	1	2	3	4	5
10. คนรักของฉันแสดงความชื่นชมและเป็นกำลังใจให้ฉัน	1	2	3	4	5
11. คนรักของฉันสนใจในความคิดและความรู้สึกของฉัน	1	2	3	4	5
12. คนรักของฉันเห็นคุณค่าในความสามารถและความคิดเห็นของฉัน	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ค
(Appendix C)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับการอนุญาตใช้มาตรการวัดความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดและมาตรการตอบสนองของคู่สัมพันธ์ของ Imelda, Bunditanukul และ Doowa เมื่อวันที่ 25 เดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2564

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ตะวันนา โทเมนธรรมโสภณ

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2560 ปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY